

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 13 Din, celoletno 26 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Desettisočglava množica na shodu KDK na ljubljanskem Taboru

Zborovalci iz vse Slovenije in iz vseh slojev — Kmetско-demokratska koalicija bo morala zmagati v borbi proti nazadnjaštvu in neenakopravnosti — Tudi v naši državi morata zavladati pravica in poštenost

Minulo nedeljo je Ljubljana nudila vse bolj živahno sliko kakor navadno ob nedeljah. Okoli 7. ure zjutraj prihajajo v Ljubljano vlaki z vseh smeri: iz Kamnika, Celja, Novega mesta, Jesenic, Rakeka in drugod. Dočim je drugače na kolodvoru kljub velikemu prometu vse nekam mirno, je vladalo v nedeljo že zgodaj zjutraj nenavadno pestro vrvenje. Vlaki so bili bolj polni kakor druge dni, med potniki izredno veliko število možkih, skoro vsi brez prtljage: udeleženci manifestacijskega zborovanja. Že s kamničanom, ki privozi par minut po sedmih, so prispeli udeleženci in nato z vsakim vlakom, največ pa z gorenjcem. Deloma so odhajali kar v mesto, deloma pa so počakali na kolodvoru, da se udeležijo sprejema obeh voditeljev Kmetско-demokratske koalicije: Stepana Radiča in Svetozara Pribečevića in ostalih poslancev.

Bilo je nekoliko po osmih in nekdo na peronu je vzkliknil: «Beograjec prihaja!» Množica je bila kar elektrizirana. Ko je pridrvel vlak na kolodvor, ga je zajel cel val.

Poslanci so se nahajali v zadnjih treh vagonih. Prvi je izstopil ljubljanski poslanec dr. Albert Kramer. Jedva se je pojavil na vratih že so zadoneli viharji vzkliki: «Živel dr. Kramer! Živela Kmetско-demokratska koalicija!» Val navdušenja se je stopnjeval, ko sta takoj nato izstopila oba voditelja KDK Stepan Radič in Svetozar Pribečević!

Ko se je navdušenje nekoliko poleglo, je stopil k gg. Radiču in Pribečeviću ljubljanski župan dr. Puc in je obema čvrsto stisnil desnico, takoj nato pa ju je toplo pozdravil v imenu načelstva SDS direktor Jug. v imenu SKS pa dr. Marušić, na kar je viharno aklamiran povzel besedo Stepan Radič.

Tudi s kasnejšimi vlaki so prihajali številni udeleženci na shod KDK, zlasti mnogo jih je prišlo z mariborskim vlakom. S tem vlakom je prišlo tudi okoli 200 Zagrebčanov, večinoma omladincev.

Že pred 9. uro dopoldne so pričeli ljudje prihajati v veliko dvorano na Taboru. Pred glavnim portalom je postajalo živo kakor v čebelnjaku; skupina za skupino je prihajala in to iz prav vseh krajev Slovenije. Zborovalci so prihiteli na velik shod KDK celo iz oddaljene Bele krajine in Prekmurja. Zelo mnogo jih je bilo iz Gorenjske in Štajerske, toda tudi Dolenjci in Notranjci niso zaostali. Iz ljubljanske okolice, zlasti iz Škofljice, Lavrice, Vevče in Posavja, a tudi iz Litije so se pripeljali na velikih, deloma lepo okrašenih vozovih. Največjo pozornost so vzbujali Litijčani, ki so imeli s seboj tamburaški zbor.

Med skupinami iz podeželskih krajev so se odlikovali zlasti Blejčani, oblečeni v slikovite narodne noše. Številne so bile skupine iz industrijskih revirjev: iz Zagorja so prišli z narodno zastavo, ki jo je nosil kmetски fant Fink. Na njej je bil z velikimi črkami vtkan napis: «Živela KDK».

skih revirjev: iz Zagorja so prišli z narodno zastavo, ki jo je nosil kmetски fant Fink. Na njej je bil z velikimi črkami vtkan napis: «Živela KDK».

V veliki dvorani

je vladala gneča kakor doslej še nikoli. Napolnile so se tudi vse stranske dvorane, spodnje in gornje, in na balkonih so se posamezniki, stoječi na stoli, prav opasno sklanjali preko prednikov, da bi bolje videli in slišali.

Oder ni bil okrašen, a je tudi brez okrasov nudil zanimivo sliko. Poleg voditeljev in poslancev KDK in poleg novinarjev, ki so okupirali dve dolgi mizi ob levi in desni strani govorniškega pulta, so se na njem zbrali oblastni poslanci KDK iz Slovenije, številni odlični predstavniki organizacij obeh koaliranih strank in zastopstvo napredne Ljubljane z županom dr. Pucem na čelu.

Mogočni zbor v dvorani je otvoril točno ob 10. poslevoedeči podpredsednik SDS

g. Adolf Ribnikar

z nagovorom, v katerem je izjavil:

Za skromne slovenske razmere naravnost velikanska udeležba je spremenila naš protestni shod v pravi ljudski tabor. Kadar se je naš narod zbiral na tabore, je vedno pomenilo, da gre za velike stvari. Z radostjo in vdanostjo smo stopili v novo državo in menda ni bilo nikogar, ki bi se mu ne zarosilo oko, ko so padli stoletni okovi. Vsi mi smo imeli pred očmi ideal, do bodi naša država vzor, mogočna in napredna, narod njen pa srečen in zadovoljen. Minula so leta, a namesto da bi bili šli naprej, smo šli nazaj! Namesto da bi bili ljudje zadovoljni, vidimo povsod splošno nezadovoljstvo, veliko razočaranje.

Nato je v imenu sklicateljev in po naročilu KDK otvoril zbor ter pozdravil številne naše poslance, ki so prispeli v Ljubljano pod vodstvom svojih prvoboriteljev gg. Stepana Radiča in Svetozara Pribečevića. Borci so to za pravico, za poštenje in za svobodo! Prišli so v Ljubljano, da vidijo, da se tudi Ljubljana in Slovenija pridružuje njihovi pravični akciji. Prišli so v Ljubljano, da čujejo na lastna ušesa, da kličejo tudi Ljubljana in Slovenija na ves glas, da sta siti hegemonističnega režima, ki hoče samo izkoriščati in živeti na stroške drugih. Prišli so v Ljubljano, da vidijo našo neupogljivo voljo v borbi za svobodo, enakopravnost in pravičnost. Prišli so, da vidijo, da se nikogar ne bojimo, niti blagoslovljenega pendreka dr. Korošca! Zbor bi moral po programu otvoriti predsednik naše organizacije gospod dr. Gregor Žerjav (zborovalci viharno kličejo drju. Žerjavu), ki pa me je naprosil, da ga oprostim, ker je nujno v Beogradu zadržan zaradi finančnega odbora. On vam pošilja iskrene pozdrave! (Živio Žerjav!) Da preidemo na dnevni red,

predlagam za predsednika današnjemu zboru načelnika SKS g. Pipana.

Predsednik g. Pipan:

Zahvaljujem se vam za zaupanje in si štejem v dolžnost, da v vašem imenu pozdravim v naši sredi naša prvoboritelja gg. Stepana Radiča in Svetozara Pribečevića. Čast mi je, s tega mesta pozdraviti vse ostale poslance, ki so prispeli na današnji shod iz vseh krajev naše države. Pozdravljam končno vas, ki ste prispeli iz vseh krajev Slovenije in vas prosim, da zborujemo mirno in dostojno, tako da bo to zborovanje v ponos našemu zrelemu slovenskemu narodu. Besedo podajam ljubljanskemu poslancu g. drju. Kramerju.

Poslanec dr. Kramer:

«Dragi prijatelji! Dovolite mi, da vam predstavim svoje tovariše, ki so spremili naša dva predsednika v Ljubljano, da vam pokažejo solidarnost vsega našega naroda, ki ga KDK zastopa s težnjami naše ožje slovenske domovine. Iz vseh krajev naše države, kjer ima naša koalicija korenine v narodu, so prihiteli poslanci te koalicije, da danes pred vami posvedočijo trdno voljo naše velike parlamentarne organizacije izsvojevati zmago programu, ki ga koalicija zastopa.

Pozdrav mesta Ljubljane.

Predsednik g. Pipan je podal nato besedo županu drju. Dinko Pucu, ki je izvajal: Čast mi je, pozdraviti zbor v imenu napredne Ljubljane. Pozdrav velja zlasti vam, bratje Hrvati in Srbi, ki ste prišli od daleč, da tudi danes na zunaj manifestirate edinstvo našega naroda. V prvi vrsti pa velja pozdrav vama, Svetozarju Pribečeviću in Stepanu Radiču! Pozdravljam vaju ne kot predsednika strank, temveč kot voditelja koalicije, ki si je nadela nalogo, zboljšati razmere v naši državi. V desetih letih smo doživeli marsikako razočaranje in naš narod je zgubil vero v upravo, v skupščino, v politične stranke, da, izgubil bi bil pogum, ako mu ne bi bila ostala vera v krono in vojsko (živio kralj, živela vojska!). Naloga KDK je, da vrne našem narodu vero v demokracijo in vero v parlament ter mu pribori pošteno upravo ter izvojuje povsod spoštovanje poštenje in pravice. (Viharno pritrdjevanje.) Z nami gre lahko vsak, kdor tako misli. Izvzet je samo tisti, ki ne živi od poštenega dela, temveč na račun naroda.

Nato so podali kratke pozdravne nagovore poslanci iz raznih krajev države. Med drugimi so zelo navdušeno pozdravljali govor poslanca katoliškega duhovnika Matice.

Posl. Ivan Pucelj

je, živahno pozdravljen, izvajal: «Prihajamo naravnost iz Beograda, ali prvič ne posa-

mezo, nego združeni in složni. Nismo združeni in složni samo zastopniki Slovenske kmetijske stranke in slovenske Samostojne demokratske stranke, temveč prihajamo prvič složni in povezani v močno fronto Kmečko-demokratske koalicije. To je prvi korak k lepši bodočnosti! Prihajamo v Ljubljano v trenutku, ko so v Beogradu najbolj vroča tla, ko vodimo najostrejšo borbo za dva prva pogoja v vsakem sožitju in napredku, borbo za poštenje in ravnopravnost. Iz te vroče borbe prihajamo med Vas zato, ker nam je treba Vašega pritrdila, da smo na pravi poti, da bomo lahko nadaljevali hudo borbo, ki nas čaka in ki mora privedi k zmagi. Število vas, ki nas poslušate, je ogromno. Od zunaj, čujte, prihaja odmev druge tisočglave množice, ki zboruje na prostem, ker ni mogla v dvorano.

Govor Stepana Radića

Ponovno pozdravljen z burnimi ovacijami je govoril Stepan Radić. Uvodoma je duhovito pokazal, kako se je slovenski narod s pomočjo svoje duhovne kulture usposobil, da postane državni narod. Vzdržal je med dvema mlinskima kamnom, Italijani in Nemci, za kar se ima zahvaliti svojim Vodnikom, Prešernom, Jurčičem, Gregorčičem. A vse slovenske velike može je klerikalizem preganjal. Gregorčiča so gonili kakor zver. Kako znajo klerikalci preganjati, to veste, hujši so od peklenščaka!

Prehajajoč na aktualna politična vprašanja, nadaljuje govornik: Videli boste in slišali, da je v finančnem zakonu nekaj paragrafov, kakršnih ni najti na vsem svetu. V tem finančnem zakonu je med drugim tudi paragraf, naj se vse, kar se je od leta 1918, pa do danes porabilo brez kontrole in potrdila, tudi vse, kar se je pokradlo, kratkoma odpíše in likvidira. Zakaj? Pred par meseci smo prejeli edini obračun za leto 1924/1925, o katerem pa je glavna kontrola ugotovila, da ministri niso obračunali 2.112.000.000 Din. Takega zaključnega računa ne moremo vzeti niti v razpravo, kaj šele, da bi ga odobrili. Da bi jih ne mogli več kontrolirati, je vlada stavila v finančni zakon ta člen, s katerim

bi dobile generalni absolutorij vse tatvine in lopovščine od leta 1918. dalje. To je člen 55. Zato bo razprava o finančnem zakonu zelo ostra in lahko rodi nedogledne posledice, pri čemer ni izključeno, da zapustimo skupščino in Beograd.

So pa še druge stvari. Na primer vprašanje prehrane. To je tak škandal, da je težko najti v politični zgodovini sveta nekaj podobnega.

Tudi ena tretjina Slovenije trpi pomankanje in nima tega, kar ji je treba. Slovenija plačuje največje davke. Vi ste preveč poštene in plačate vse, kar zahtevajo. To je sicer lepa čednost, toda danes je to velika neumnost. Od tega ne dobite ničesar nazaj. In tej Sloveniji, ki tako redno plačuje svoje davke, je dala klerikalistična vlada najprvo samo en milijon in šele na naš pritisk je to podpora malo povišala. Cela Slovenija je dobila z enim milijonom prebivalcev manj kakor kruševska oblast za 120.000 prebivalcev! Mi smo stavili nov predlog, ki ga je vlada sprejela.

V časopisju čitate vsak dan

o velikem inozemskem posojilu, o nettunskih konvencijah.

To je dvoje križev, s katerimi hočejo cincarji navaliti na nas. Pomislite, za posojilo so zastavili vse naše monopolske dohodke, ki znašajo okrog dve milijardi, vse kosmate dohodke naših železnic, kar znaša tri milijarde, vse carine in ves davek na poslovni promet, kar znaša skupno okrog šest milijard, to je nad polovico našega državnega proračuna. To so garancije, ki jih je ponudil finančni minister dr. Marković.

Veliki državnik Mellon, ki je danes v Ameriki finančni minister in je ogledal našo gospodarsko statistiko, ki mu jo je predložil vaš vrlji Slovenec Matijašič, se je čudil neizmernemu bogastvu naše države in si ne more predstavljati, kako more imeti tako bogata zemlja tako slabo gospodarstvo. Mi bi kmalu imeli mnogo prijateljev, če bi imeli urejene samouprave in izvedeno ravnopravnost.

A še hujši škandal se godi. Pri novem inozemskem posojilu je dogovorjena 30stot-

na provizija. Jaz sem se o tem na lastne oči prepričal. Pri 13 milijardah znaša ta provizija 390 milijonov. Sedaj razumete, zakaj Vukičević ne gre in zakaj se noče umakniti Marković. Hočejo, da gremo mi v njihovo vlado in da glasujemo za to svinjarijo. Mi takega posojila ne bomo podpirali, marveč bomo storili vse, da preprečimo ali pa gremo iz skupščine.

Tu so še

nettunske pogodbe.

Iz Ženeve sem dobil obvestilo, da je predsednik italijanske delegacije g. Scialoja sporočil zunanjemu ministru dr. Marinkoviću, da mora iti Radić v vlado, kadar se bo razpravljalo o konvencijah. Če pa ne gre v vlado, mora glasovati za konvencije, tudi če je v opoziciji. Toda Mussolini še ni tak gospod, da bi gospodaril KDK. Mi vemo, kar država potrebuje, mi vodimo o tem račun, kaj je narodu potrebno, a Vukičević ni država in cincarji niso narod. Potrebno je, da mi sklenemo posojilo radi gospodarske krize, da ga sklenemo radi naše narodne obrambe in v tem pogledu stoji ves naš narod na istem stališču.

Država je narod, predstavitelj države je kralj, med narodom in kraljem pa obstaja v ustavnih monarhijah sodelovanje v parlamentu. To pomeni

parlamentarni režim.

na katerem sloni vse. Narod svobodno voli svoje zastopnike.

Mi smo sklenili in se trdno odločili pri polni zavesti in spoznavanju svoje odgovornosti in svojih dolžnosti, da v vlado g. Vukičevića ne gremo v nobenem primeru. Mi smo končno veljavno sklenili in smo odločeni, da ne gremo v nobeno vlado, ki ne pomeni temeljite spremembe sedanjega načina vladanja. Naš sklep se glasi, da ostanemo v opoziciji, če ne dobimo jamstev za izvedbo našega programa, do vrlih volitev, najsi bodo kadarkoli, ali jeseni ali na pomlad, da pri teh volitvah izvajujemo večino, s katero bomo ustvarili napredno, pošteno vlado KDK.

Vi Slovenci se ne navdušujete zlepa, zato je vaše današnje navdušenje posebno pomembno.

Midva s prijateljem Pribečevićem se nikdar ne razideva, se nočeva raziti zato, ker

Soteščan:

V vrtincih usode

(Povest nesrečne žene.)

(Dalje.)

Nenadoma se je pojavilo v njeni bližini rahlo šepetanje. «Kaj na ponarejene listine?» je začula hlastno vprašanje.

«Izmaknil sem jih ji v hipu, ko se je spodtaknila ob kamnu in omedlela», je odgovoril glas, ki je izdajal moško osebo. «Moje poročilo bi se glasilo na kratko: Jutri bodo iz potoka potegnili mrliča in časopisi bodo pisali, da si je vzela življenje. Navajali bodo njen osebni opis... Ali je imela kako posebno znamenje?»

«Ne vem», je čula odgovor, po katerem je spoznala svojega soproga.

«Skrbi me, ako je bilo zaznamovano perilo, v katero je bila oblečena», je premišljal neznanec.

Ležiščan je nekaj časa molčal, kar je izdajalo njegovo bojazn. Naposled je vztrepetal in zaklical: «Saj res, perilo! Hudirja, če je bilo zaznamovano!»

«Graščinski grb je nevarna označba v takem primeru. Boljše bi bilo, ako ne najdejo takega znamenja na njeni obleki.»

«Zakaj nisi počakal izida?» je skrbelo graščaka.

«Kako, če sem pa bežal v tujino, kakor se spodobi po takem dejanju. Tukaj sem v zavetju.»

«Zem si pa skril otroka?»

«Hm, otroka? Precej si zahteval.»

«Kot najvažnejšo nalogo sem ti poveril izsleditev otroka, zatem sem ti šele naročil odstranitev Leonore.»

«Rekla je, da rajši umrje, kakor pa izda otrokovo bivališče. Zato sem jo vrgel v jarek, prav v vrtinec pred votlino.»

«Upam, da je sklenila življenje. Ali ni bilo blizu kake žive priče?»

«Nikogar nisem videl in slišal.»

«Izborni. Torej sem rešen more, ki mi je kot svinec ležala na prsih.»

Do mozga so pretresle Narciso te besede. S kakšnim zadovoljstvom je govoril njen mož o najostudnejšem zločinu, o umoru svoje zavržene žene. Prevzeta od gnusa si je zakrila lice in poslušala njun nadaljnji razgovor.

«Otroka se ti ni treba bati, nikoli ne bo izvohal skrivnosti svojega rojstva», ga je prepričeval neznanec. «Kdor ga je sprejel v oskrbo, ga bo oddal v sirotišnico, ker ga brezplačno ne bo hotel rediti. Tam ga bodo kot siroto izučili kakega rokodelstva, ali pa se ga bo usmilil kdo, ki je brez otrok ter ga vzel za rejenca. Nadel mu bo svoje ime ter mu zapustil premoženje: ako pa bo fant začel med svetom na kriva pota, bo tem prej izginil v valovih pogube.»

«Meni je prav», se je Lambert oddahnil. «Modro znaš presojudati, sam vrag bi bil s teboj zadovoljen.»

«Hvala za laskavo priznanje, za plačilo ti bom vedno na uslugo.»

Prav, da si me spomnil, zdaj je priložnost za kupčijo. Tukaj sva na samem, nihče naš ne posluša. Denar za listine imam pri sebi,

čim mi jih izročiš, ti odštejem dva tisoč tolarjev. Hitro si jih zaslužil, ali si zadovoljen?»

«Nič ti ne oporekam.»

«Ampak samo za prave listine, za tiste, v katerih je Leonora označena kot graščakinja in moja soproga s svojim prvorojencom.»

«Seveda, tako sva se dogovorila.»

«Imenitno!» se je Lambert vzradostil. «Sam vrag te je navdihnil, da si jo omamil, ji izmaknil prave in potaknil ponarejene listine, tako da je zameno opazila šele na Ležišču pred poroko, ko je deželni sodnik zahteval dokaze.»

«Priložnosti ne smemo nikoli zamuditi in pa spretno se moramo zasukati, kadar nameravamo kaj doseči.»

«Lisjak, da mu ni enakega! Izvrstno si opravil!»

«Samo sem našel ter jo skrivoma opazoval. Morala je biti utrujena, zakaj venomer se ji je zehalo, dokler končno ni zadremala. Tedaj sem jo omamil z uspavalnim plinom, nevedoč je vdihovala strup iz škatlice, ki sem ji jo nastavil. Ko je omedlela, sem ji zamenjal listine.»

«Ali te ni poznala v mraku na pogorišču?»

Prijetno rožljanje kovine in šumenje napirja je pričalo, da sta sklenila zločinsko kupčijo. Narciso je prisluškovala.

«Dal si mi le ponarejene listine», je čula graščakovo opazko. «Kje so pravi papirji?»

«Teh ti ne izročim», ga je tujec zavrnil.

«O tem se mi še sanjalo ni.»

«Izdajalec!» se je Lambert hipoma razljutil.

naju veže veliko moralno delo. Mi moramo rešiti državo, a še posebej Slovenijo. Ako sva midva s Pribičevićem složna, potem ste tudi Slovenci varni.

Ne bomo odnehal vse dotlej, dokler s svojo lastno večino ne ustvarimo vlade, kakršno naš narod potrebuje in zasluži. Živeli bratje Slovenci!

Nad pet minut trajajoče viharo pritrjevanje je sledilo Radičevim besedam. Dvorana je odmevala od gromkega vzklíkaja obema voditeljema in poslancem KDK.

Ko je nato predsednik Pipan podelil besedo Svetozarju Pribičeviću, je množica v dvorani izbruhnila v vihar novega navdušenja. Z galerij je padalo cvetje. Tudi Pribičevićev govor je bil bil stalno prekinjan od burnega odobravanja.

Govor Svetozarja Pribičevića

«Dragi bratje Slovenci in sestre Slovenke! Pred letom dni od Vas gotovo ni nihče mislil na to, da bi mogla iti s Stepanom Radičem skupaj, najmanj pa so si kaj takega mislili slovenski klerikalci, in na to tudi niso mislili oni, ki danes vladajo v Beogradu.

Našli smo se skupaj, ker je to zahtevala potreba našega naroda.

Politika ni mrtva stvar, ona živi in se vedno razvija. Uvideli smo, da ideje, za katere smo doslej borili sami, ne morejo zmagati drugače, kakor da gremo skupaj. KDK ne predstavlja kake prečanske fronte.

Prečanska fronta ni bila ustvarjena od KDK.

Mi smo šli tako daleč, da smo demokratski stranki in demokratskemu klubu predlagali ustanovitev skupnega kluba. Mi, večina, smo nudili manjšini vodstvo naše državne politike. Večina prečanov je ponujala Srbijancem da naj vodijo demokratsko politiko v naši državi. Ne da se izbrisati iz zgodovine, da prečanske fronte nismo hoteli mi nego današnje srbijanske stranke.

Mi smo KDK ustanovili zato,

da uveljavimo načela enakosti

v naši državi, sigurni v tem, da ta država, ako ostane v veljavi načelo nadvladja, ne more živeti. Mi preko Save in Dunava smo bili sigurni, da Srbija sama zase, in čeprav še tako slavna, ne bi bila tista sila v Evropi brez kulturnih prečanskih krajev, kakor je danes Jugoslavija. Samo z nami skupaj je postala naša država sila, ki jo vpoštevajo druge večje sile.

Ne pravi ustava, iz katerih strank se mora ustvariti večina, in kateri ljudje se morajo imenovati za ministre, ampak zdrava pamet in državne koristi narekujejo, da

naj bodo v naši vladi zastopani vsi kraji in vsi deli našega naroda

tako, da ne bi gospodaril drug proti drugemu, temveč da bi gospodarili vsi skupaj, da bi bili enaki in ravnopravni s Srbijo in drugimi deli našega naroda in države. Naš narod noče duhovniške komande, naš narod noče Glavnjače v državi.

V KDK nas je 85. Gotovo je, da imamo večino naroda v prečanskih krajih za seboj. Žalostno je, da srbijanske stranke ne uvidevajo, da bi morala biti Srbija na čelu borbe za enakost in ravnopravnost. Žalostno je, da našega boja ne podpirajo tudi one stranke in skupine iz naših krajev, ki dobro čutijo, kam nas vodi režim nadvladja, a mu vendar služijo. G. Korošec ima zgodovinsko zaslužio, da se je skupno s Hrvati, Srbi in naprednimi Slovenci iz naših krajev pridružil v usodepolnem času Narodnemu veču v Zagrebu, toda

zagrešil je tudi zgodovinski zločin,

da je v enako usodepolnem času postal nekaj cincarski sluga, ki pomaga boriti se proti enakosti in enakopravnosti v državi. SLS je, namesto da bi nas podpirala, poceni prodala narodni interes za majhno provizijo da sme preganjati svoje nasprotnike v Sloveniji.

Vprašanja, ki so na dnevnem redu naše politike, je že omenil v svojem govoru moj tovariš Radič. Veliki Gladstone je rekel, da je vsako posojilo zlo. Mi tega ne rečemo, temveč samo pravimo, da bi bilo

posojilo potrebno samo v primeru, ako bi služilo dviganju proizvodnje,

predvsem agrarne. Ako pa bi se imelo to posojilo porabiti za kake neproduktivne namene, bi bilo to za narod velika nesreča. Že dosednji naši dolgovi znašajo nad 50 milijard dinarjev. Zato je vprašanje posojila veliko in zelo važno. Zastopstvo KDK bo vse svoje sile posvetilo proučevanju in rešitvi tega vprašanja.

Mi smo se našli

na eni fronti v borbi za enakopravnost.

Na tej fronti je dovolj prostora za vse, ki se hočejo za to boriti. Na tej fronti se lahko borijo tudi naši bratje iz Srbije skupaj z nami. Borba na tej fronti je danes odprta, a se bo šele razvila. Od te naše borbe ne bomo odnehal za ceno kakih drobtin, ki nam jih hočejo vreči. Mi smo gotovi, da pridemo v vlado. Vsaka stranka, ki predstavlja narod, gotovo pa stranka kot mi, ki je izvoljena po svobodni volji naroda, ima pravico, da vlada v svoji državi. Program lahko izvaja v polni meri stranka šele tedaj, kadar ima v rokah oblastvo

Rekli smo

da stavimo kot glavne pogoje,

da se depolitizira državna uprava, da se garantira razširjena lokalna avtonomija in da se izvede gospodarska enakopravnost. Uradniki morajo prenehati biti agenti vladajočih klik in strank. Uradnik bodi steber kralja in države, ne pa steber stranke. Popolna depolitizacija državne uprave je ena izmed glavnih zahtev za naš vstop v vlado. Brez sodelovanja KDK se ta načela ne da do izvesti. Naša koalicija je najbolj pozvana, da izvede ta program.

Tam v Beogradu še ne vidijo,

v kakšnem kritičnem položaju se nahaja danes naša država.

Oni se ne zavedajo, kake nevarnosti jo obkrožujejo. Na nas gledajo kot na ljudi, ki imajo to napako, da nismo iz Šumadije. Mi ne uživamo zaupanja, ker smo prečani. Mi moramo biti pod kontrolo, ker smo prečani. Nikaka žrtev, ki smo jo položili, ni za nas zadostna garancija. Nas puščajo v vlado, ali nam ne dovolijo vladati. Toda pod takimi sra-

«Tiho, gospod Lambert», ga je neznanec opomnil z rahlim šepetom. «Sicer boste imeli kmalu dovolj povoda, govoriti o izdajstvu, ko bo zadeva med ljudmi. Le pokličite svoje ljudi, naj me pobijejo kot žival, ako hočeš, da bo že jutri vedela za tvoj greh najširša javnost. Ne bojim se srditih groženj. Preden boš koga priklical, bom izginil. Precej daleč lahko potujem s tem denarjem.»

«Nikogar ne bom poklical,» je popustil Ležiščan, brž pa se je premislil in zdivil: «Sam te bom ustrelil tukaj na mestu in iztrgal papirje ter denar.»

Te besede niso bile izgovorjene za šalo: Narcisa je čula napenjanje petelina na samokresu, ki ni bil nabit ali pa ni hotel užetati. Prestrašena je planila pokoncu, premišljajoča, ali naj bi mirila ali bežala, zakaj ogroženo življenje ni bilo vredno obrambe.

Graščakove grožnje pa neznanca niso oplašile. «Kar sproži», se mu je rogal. «Lahko me ubiješ in oropaš, a izvirnih listin ne dobiš. Take dragocenosti ne nosim pri sebi: nekdo drug jih hrani, ki bo drugače nastopil po moji smrti...»

«Celo pomočnika imaš?» je Lamberta speklo pod nogami.

«Samo v primeru nenadne smrti, sicer ga ne potrebujem. Torej premisli, kaj boš ukrenil. Nič ne bo ostalo skrito, moj zaupnik bo zahteval odškodnino.»

Z ostudno kletvijo je Ležiščan odložil orožje. «Prav imaš», mu je prisiljeno pritrdil. «Čemu bi se prepirala, saj se lahko priateljsko pomeniva. Povej mi, kakšno odkupnino zahtevaš za prave listine?»

«Nobene», je odklonil prijaznost. «Pravih papirjev ne odstopim za nobeno ceno.»

«A tako?» Graščak se je ponovno raztogotil. «Zanko mi hočeš natakiniti na vrat ter jo stisniti ali pa zrahljati, kakor se ti bo zljubilo. Proč z nadležnimi vezmi, za vsako ceno se hočem odkupiti!»

«Nič se ti ne bo zgodilo, dokler —»

«Do kdaj?» je hlastnil Ležiščan.

«Dokler boš plačeval, kolikor bom od časa do časa zahteval...»

«Zahtevaj rajši ključ od moje blagajne. Ali jo hočeš popolnoma izprazniti?»

«Tvoje imetje je neizčrpano. Ostani gospodar svojih zakladov, meni pa nakazuj podporo in dokler jo bom dobival, bo tajnost tvojega prvega zakona skrita pred javnostjo v mojem srcu.»

«Kaj malega ti ne bom nikoli odrekel. Daj mi naslov svojega bivališča!»

«Nimam stalnega naslova», se je neznanec umaknil polzvedovanju. «Našel te bom v potrebi. Lahko noč in na svidenje, gospod Lambert!»

Kakor duh je izginil neznanec med gostim drevjem, spremljala ga je graščakova kletev, katero je sipal okrog sebe. «Čakaj, še se bova pomenila!» je pihal v divji jezi. «Blizu je dan, ko ti zavijem vrat in tedaj bo konec tvojega zalezovanja.»

Graščak je odšel po umetni stezici med grmovjem. Narcisa se je prestrašila, polslišen vzdih se ji je izvil iz tesnih prsi.

«Kdo je tukaj?» je zaslutl nekoga v bližini. Žena se je pritisnila k deblu in zadrževala sapo.

Ustavil se je nekaj korakov od drevesa, pod katerim je sedela. Čim je zagledala njegovo senco, je vstala in planila med grmovje. Izdajalo jo je šumenje vejevja, ob katero je zadevala s širokim krilom, graščak ji je bil za petami.

«Stoj!» je zaklical skoro za njenim hrbtom.

Narcisa je podvojila korake, tekkel je tudi preganjalec, ki jo je čutil med grmovjem. Spoznala je, da ni kos njegovi hitrosti in mu ne more uteči. Pravočasno je še počenila za grm, mimo je šinil Lambert z napetim samokresom. Tekel je v smeri proti jezeru, kar jo je napolnilo z upanjem v rešitev. Brž se je odpravila domov, neopaženo je dospela v svojo sobo, kjer se je slekla in legla k počitku. Nalašč je zatislila oči, vedoča, da se bo kmalu povrnil Lambert z nočnega pohoda.

Komaj se je nekoliko umirila, že je začela rahle stopinje, vstopil je graščak in lezel potihoma k njeni postelji.

«Spi», se je vzradostil. «Narcisa torej ni prisluškovala; a nekdo je moral biti, natanko sem slišal stopinje in šumenje vejevja ob stezi.»

«Narcisa!» jo je poklical glasno po imenu. Žena se ni ganila, srce ji je glasno utripalo, česar pa Lambert ni zapazil v svoji razburjenosti.

«Narcisa ni mogla biti», je ponovil šepetaje. «Sicer bi bilo zame bolje, ako je bila ona, njej bi naglo zavezal jezik, dočim bom moral koga drugega zopet podkupiti. Jutri moram zadevo natančno preiskati. Samo enkrat sem se dal prevarati, zdaj pa moram biti

motnimi pogoji ne bomo sodelovali v vladi. To ne pomeni sodelovati, temveč služiti. To ne pomeni vladati, temveč se plaziti. Mi tega nečemo!

Nasprotniki nam pravijo, da vodimo politiko uničevanja. Res je, mi smo razdiralci za ono, kar v naši državi ni v redu. Videli ste razliko med našim predlogom o prehrani in predlogom, ki ga je izdelala vlada. Vlada je izdelala predlog, da se gladijočim dá miloščina. Mi smo predlog kot predstavniki svobodnega in ponosnega naroda stavili tako, da nočemo miloščine, temveč da naj se dajo narodu sredstva in dela, da svoj kruh zasluži.

SDS in SHS sta se med seboj viteško borili. Mi se teh svojih borb ne sramujemo. Ponosni pa smo, da smo se složili, ker je ideal, za katerega se borimo, tako velik, da zasluži vsako našo žrtev. Bivši nasprotniki smo si podali roke v plemenitem zanosu in vlade, da mislimo enako o vseh velikih vprašanjih našega narodnega življenja. Zato smo tako enotni kakor ena stranka.

Mislím, da smo

dolžni, spomniti se tudi svojih dragih bratov, primorskih Slovencev in istrskih Hrvatov! Ne morda z namenom kake demonstracije, temveč zato, da se vé, da bijejo naša srca zanje vedno enako. Mednarodno življenje je tako napredovalo po veliki svetovni vojni, da mora narod, čeprav je razdeljen med različne države, ostati solidaren v svojih stremljenjih in čuvstvih, zlasti pa v medsebojni ljubezni vezan po krvi in jeziku.

KDK predstavlja danes duh in dušo celokupnega našega naroda.

kajti načela, ki jih tukaj razvijajo, so last onih, ki se trudijo in bore za dobro našega naroda in države.

Ob tej priliki moram dodati tudi to, da bi naša država SHS niti ne bila ustvarjena in bi niti ne izgledala tako kakor danes, ako bi k temu ne pomagali vsi kraji in predvsem tudi Slovenci, ki ste doprinesli vse, kar more doprinesiti narod za osvobodjenje, ker bili predzidje Jugoslovenstva. Vi ste čuvali meje

pred germanstvom in Italijo. Z velikimi žrtvami, s katerimi se je doseglo osvobodjenje, ste vložili vse sile v ta ramen, da postanemo v svoji državi sami svoji gospodarji.»

Govor dr. Kramerja

Poslanec dr. Kramer je h koncu na kratko poudaril:

«Današnjega zbora ni treba zaključiti z nobeno resolucijo. Med tisoči, ki zborujejo v tej veliki dvorani in zunaj pred njo, ni različnih mišljenj, kako hočemo voditi bodočo politiko. Pred desetimi leti smo nosili zastavo v borbi za osvobodjenje in ujedinjenje svojega naroda v lastno državo. Ob desetletnici tega osvobodjenja pristopamo k novemu pokretu, pokretu za zmago našega notranjega osvobodjenja. Zavladati mora pravica in enakopravnost v veliki skupni domovini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki smo si jo priborili pred desetimi leti po zaslugah naših junakov na bojiščih in odločne volje vsega naroda. Ta tabor naj bo vsej državi viden znak, da se vsa Slovenija pridružuje borbi naše KDK za pravico in enakopravnost.»

Ob ponovnih ovacijah obema predsednikoma in poslancem KDK je predsednik Pipan opoldne zaključil veličastni zbor.

Istočasno zborovanje pod milim nebom

Ko je bila velika dvorana, največja v Ljubljani, že davno tako natrpana, da ni mogel nihče več v njo in ne na galerije in v stranske dvorane, so še vedno prihajale nove skupine. Mnogi so se po brezuspešnih poskusih da bi prišli v dvorano, zopet razšli, drugi so ostali na ulici pred sokolskim domom. Vedno več je bilo teh in zato so reditelji otvorili dohod na letno telovadišče. Ko so v tem prispeli v sprevedu s kolodvora še udeležniki, ki so se pripeljali z zagrebško-mari-borskim dopoldanskim vlakom, njim na čelu zagrebška omladina se je na telovadišču kmalu zbrala velika množica, ki je bolj in bolj naraščala. Vedno bolj glasno so se ponavljale zahteve, naj se vrši zborovanje tudi na prostem in ustrezajoč

tej splošni želji, je tajnik SDS dr. Rape nekako ob pol 11. med burnim odobravanjem otvoril zborovanje s kratkim nagovorom.

Ljubljanski podžupan Josip Turk je pozdravil zborovalce v imenu napredne Ljubljane in izzval burne ovacije slovenski prestolici. Drug za drugim so se nato vrstili govorniki, poslanci KDK, vsi živahno pozdravljeni od množice, ki je vedno bolj naraščala. V kratkih govorih so vsi podčrtali pravičnost borbe, ki jo vodi Kmečko-demokratska koalicija za enakopravnost in poštenje, poudarjali solidarnost obeh združenih strank in izražali svoje veselje, da je tudi naša lepa, visoko civilizirana Slovenija v taboru KDK. Govorili so poslanci: hrvatski seljak Malčić, Kosanović, Medjimurec Krnić, dr. Čajkovac iz Srema, katoliški župnik Matica, dr. Kostić iz Zemuna, minister n. r. dr. Hinko Krizman iz Varaždina, Črnogorec dr. Drljević, Antolić in Valjavec iz hrvatskega Zagorja ter naši domači poslanci Ivan Pucelj, Ivan Urek in dr. Pivko, ki je s svojim nagovorom okrog 12. zaključil zborovanje na prostem.

Spreved po ulicah

Po zaključku zbora so se množice razlile po ulicah ter se sproti uvrščale v ogromno povorko. Na čelu zastavonoša, krepak kmet-ski fant iz Zagorja z ogromno trobojnico, za njim izvrstna naša železničarska godba «Sloga», ki je ves čas do Zvezde udarjala čvrste koračnice, in za voditeljema Radićem in Pribičevićem vsi poslanci, zastopniki organizacij KDK in premnogi udeleženci zbora, koraka-joč strumno v osmerostopih. Spreved je zaključil voz z vrlemi litiskimi tamburaši.

V kratkem času je bil ves trg pred Kazino napolnjen s tisoči, ki so nepretrgoma vzklikali voditeljem KDK, ki so se med tem zbrali na kazinski terasi.

Tretji zbor v Zvezdi

Ko je klicanje nekoliko ponehalo, je prvi spregovoril Stepan Radić, ki je nagovoril množico:

Dragi Ljubljanci! Že prijatelj Pribičević je rekel na današnjem zborovanju, na našem taboru ob koncu svojega govora, da je današnja skupščina najbolj živahno in najdalje pozdravljala

oprezen pred sleparji, ki me neprestano zalezujejo.»

Ležiščan je ostudno zarobantil nad svojim nehvaležnim zaveznikom; njegovo ime je izgovoril potihoma, tako da ga Narcisa ni umela. Bled in škripaje z zobmi je odšel od njene postelje.

Kmalu po njegovem odhodu je vstala Narcisa, urno se je oblekla in pripravila za potovanje. Zaklenila je sobo, ključ je spravila v torbico in odšla.

VII.

Sivolasi grof Tulipan je doživel novo neprijetnost. Komaj mu je bogati zet Lambert zadela luknje razdrapanega gospodarstva, že so se oglašali novi upniki z nujnimi zahtevami. Kakor strela z jasnega neba ga je zadelo pismo starejšega sina Karla, v katerem mu je sporočil, da je zabredel v nove dolgove.

«Ves sem obupan,» je čital njegovo poročilo, «in ako ne najdem drugega izhoda, bom šel v smrt. Obrnil bi se na Lamberta, a me bo odklonil, misleč, da izrabljam njegovo dobrotljivost. In vendar sem primoran, zakaj dolg mora biti v najkrajšem času poravnat. Zatekel bi se k Narcisi, pa se ne upam zaradi nespečnega dvoboja. Ti lahko dosežeš pri hčeri vse, kar hočeš, zato te prošn za posredovanje. Piši ji kaj prijetnega, da bo namreč Emil polagoma okreval — novica, za katero te bo nagradila. Vem, da mi sestra lahko pomore, in ti moraš to doseči. Rešiti me more edino le denar ali smrt.»

Starcu se je sklonila glava na mizo, objela ga je utrujenost spričo novega dela in skrbi za svojega prvorojenca. V obraz mu je za-

pihal hlad hčerine ljubezni, občutil je zavest, da rase med njo in Lambertom trnje od dneva, ko je prišlo med njima do prvega razdora. Naj je očetova želja še tako iskrena, Narcisa se ne bo ponižala pred možem, katerega zaničuje in sovraži.

«Ne morem mu pomagati,» je odložil njegovo pismo. «Nekoč me je pregovoril, zaradi njega sem posegel v državno blagajno»...

Z obema rokama se je zgrabil za glavo: kamor je pogledal, povsod je videl pred sabo sinovo pismo s krvavim črkami: «Denar ali smrt»

Stopil je k oknu, odkoder se mu je nutil diven razgled po okolici. Krog in krog se je širila pestra ravnina, razdeljena v rodovitno polje, vrte in travnike — njegovo obširno posestvo. To zemljišče se je v daljavi dotikalo hriba, na katerem rjavi starodavno-zidovje ležiške graščine. Tam gospoduje njegova ljubljena hči Narcisa — graščakinja, čeprav živi v nesrečnem zakonu.

Zaglobil se je v njeno bogastvo, pri čemer se mu je rodila črna misel, ki je kakor krog obsedela v njegovi duši. «Če bi bil Lambert padel v dvoboju...» mu je nekaj šepetalo. «Narcisa bi bila bogata dedinja in nikoli bi ne bila izvedela o očetovi pregrehi...» Te sreče pa mu usoda ni privoščila, namesto cvetja mu je pripravila trnje za stara leta. Začele so ga obletovati samomorilne misli, a zaradi otrok se jih je srečno otesel, četudi ni mogel ničesar pričakovati od življenja. V najlepših letih je izgubil zvesto zakonsko družico, otroci so prišli ob skrbno mater, katere jim nihče na svetu ni mogel nadomestiti.

«Dalje prihodnišč.»

Med iskalci zlata na skrajnem severu

Po spominih M. Muca napisal I. Albreht.

6.

Blizu cilja in na cilju.

V večji vasi smo obstali. Bilo se je treba izkrcati in ukreniti vse potrebno za nadaljevanje potovanja po kopnem.

Selišče je bilo lepo, vendar se tu nismo mudili dolgo, ampak smo takoj najeli kmete, ki so natovorili naše blago na konje. Tako smo šli dalje proti severu od sela do sela še cela dva dni, ki sta se mi zdeli neskončno dolga. Enolična pokrajina ni mogla vzbuditi v meni nikakršnega zanimanja. Zdel sem se sam sebi kakor izgnanec, kakor izobčenec, ki so mu morda že štete minute. Tako nepisno topo in trpko je bilo občutje samote, ki me je prevzelo, da se mi ni ljubilo niti govoriti. Hodil sem s tovarišema kakor mrtvec, ki ga giblje neznana sila. Liki iz dalje me je včasih dosegla kaka njuna beseda, pa sem pritrdil ali odkimal, ne da bi bil razmišljal, kakšen je njen smisel.

Bilo je že hladno, tik pred nastopom zime. Pokrajina bolj in bolj pusta. Včasih se mi je zazdelo, da čutim nekaj silnega, nekšno božansko veličastje v miru, ki me je obdajal, toda samo včasih. Potem me je spet prevzelo in stisnilo, da bi se zaril v peščeno zemljo in se razplakal v samotni. Solnčne gorice so zavabile pred menoj, naša pesem se je vzdramila v srcu, naša beseda je zazvenela, naši obrazi in naši ljudje. In molil sem v globini svoje duše z velikim poljskim pesnikom:

župnika Matico in poslanca Kosanovića. Prijatelj Pribičević je tudi poudaril, da je današnja skupščina hotela s tem jasno povečati, da nočemo poveljske vlade in policijske diktature. Mi hočemo svobodo duha, svobodo svoje osebnosti. Treba je, da pride vlada v roke onih, ki hočejo tako vladati, da bo v vsej državi zavladalo zadovoljstvo.

Po tem današnjem taboru hočemo prirediti zborovanja tudi še drugod v Sloveniji, v Mariboru in Celju, imeli pa jih bomo tudi po vsej ostali državi, tudi v Beogradu, kamor mora priti najmanj 50 tisoč ljudi.

Množica je pričela burno klicati Radiću in mu prirejati ovacije, ki so se ponovile, ko je pričel govoriti drugi predsednik KDK Svetozar Pribičević:

Bratje in sestre! Naj vam povem, zakaj nam je bilo najmilejše priti v Ljubljano. Zato, ker je Ljubljana izmed vseh naših glavnih mest najbolj jugoslovensko mesto. Ona je bolj jugoslovenska, nego Zagreb, in gotovo mnogo bolj nego Beograd. Kolika bi bila sreča, ako bi bil Beograd tak kakor Ljubljana! Potem bi nam ne bilo treba prirejati taborov. Ti tabori so nam sedaj potrebni zato, da pridejo v Beogradu do pameti. Naša prestolnica bo vršila samo takrat v polnem obsegu svojo nalogo, ako bo v njej zavladal pravi jugoslovenski duh.

Z viharjem aplavzom pozdravljena, sta tudi pred Kazino govorila poslanec župnik Matica in Košanović, ki sta s svojim osebnim nastopom med Slovenci le še povečala svojo popularnost, pridobljeno potom naših listov in radi svojih odličnih nastopov v Beogradu. Množica pa se še ni hotela raziti, temveč zahtevala, da govori še ljubljanski poslanec dr. Kramar. Ko se je ta pojavil na balkonu, ga je sprejel vihar ovacij.

V svojem kratkem nagovoru je dr. Kramar poudarjal: Kot ljubljanski poslanec sem ponosen na velik uspeh današnje prireditve, na uspeh, ki je pokazal, kako naša Ljubljana iskreno čuti za vse, kar je pošteno in dobro v naši državi. Ponosen sem, ker je Ljubljana zopet pokazala svojo energijo kakor vedno, kadar so bila na dnevnem redu velika nacionalna vprašanja, Ljubljana je danes dokumentirala, da hoče biti v prvih vrstah velike fronte KDK, skupno z našim kmečkim narodom, nerazdruženo z brati Hrvati in Srbi, da izvojujemo notranjo svobodo v naši državi.

Iskreno in burno pozdravljen je bil tudi zadnji govornik, poslanec Pucelj, ki je izvajal med drugim: Čuli ste že na Taboru od našega predsednika in prijatelja Svetozarja Pribičevića, ki je rekel naslednje besede: «Res je, bili smo različnih naziranj in misli in borili smo se drug proti drugemu. Tudi uvideli smo, da ideje, za katere smo se doslej borili sami, ne morejo zmagati drugače, kakor da gremo skupaj!» Isto, kar je on rekel za svojo osebo in Stepana Radića, velja tudi za nas Slovence. Vi ste prišli sem, da naše delo blagoslovite. Vaša naloga je sedaj, da poveste slovenskemu narodu, da se more v naših vrstah z uspehom boriti za svoje pravice. Če boste to storili, bodo nasprotniki izginili kakor sneg v pomladanskih dneh.

Na to se je med viharjem pozdravljanjem voditelj KDK množica polagoma razšla.

Politični pregled

V zadnjem času je zabeležil odločen nastop Kmetko-demokratske koalicije v Narodni skupščini več uspehov. Tako je v petek skupščina ponovno razpravljala o ukinjenju dohodnine in je

finančni minister pod vtisom govora dr. Žerjava obljubil ukinjenje vseh doklad k dohodnini.

Govor narodnega poslanca dr. Gregorja Žerjava je bil vseskozi stvaren in je jasno osvetlil vse krivice, ki se gode davčno preobremenjenim prečanom. Dr. Žerjav se je dotaknil vseh posameznih davkov ter obenem tudi pozival finančnega ministra, naj vpoštevata zahteve opozicije po spremembi zakona o neposrednih davkih.

V soboto je zabeležila KDK drug uspeh. Pod težo argumentov, ki so jih iznesli govorniki KDK v skupščini že ob priliki zadnje debate o prehrani siromašnih pokrajin, ter spričo opravičene kritike glede razdelitve podpor na posamezne oblasti,

si vlada in njena večina nista upali odkloniti nujnega predloga KDK o preprečenju zlorab pri razdeljevanju podpor.

Minister za socialno politiko je po zadevnem govoru Stepana Radića izjavil v imenu vlade, da sprejme predlog, ki ga je potem skupščina soglasno osvojila.

Veliko razburjenje med vsemi poštenimi ljudmi je povročila vest

o sramotni korupciji pri nakupu turščice za gladijoče.

Poslanec Pavle Radić je v imenu KDK predložil skupščini predlog, naj se sklene izvolitev posebnega odbora, ki bi tekom osmih dni proučil, koliko je resnice na tem, da se špekulira s turščico, kupljeno v Rumuniji za gladijoče, ter

da hočejo gotovi špekulanti na račun gladijočih in od gladijočih zaslužiti okrog 14 milijonov dinarjev.

Zaradi tega predloga je nastal v skupščini silen vihar, a Narodna skupščina je ta predlog odklonila.

Finančni odbor je obravnaval te dni

načrt novega finančnega zakona

in je KDK ponovno dosegla nekaj uspehov pri spremembah v finančnem zakonu, ki vsebuje mnogo krivic proti Sloveniji. Od vlade, ki vidi le Srbijo, gotovo ne moremo pričakovati posebnih dobrot. Ta pristranost namesto pravičnosti napram vsem pokrajinam bo morala vreči sedanji nazadnjaški režim s klerikalci vred, ki so se dali na razpolago radikalom proti koristim Slovencev.

DOPISI

STRAŽIŠČE. V nedeljo 11. februarja je priredilo tukajšnje Sokolsko društvo telovadni nastop, pri katerem so nastopili vsi telovadeči oddelki. Spored je bil zelo obsežen in je društvo s tem nastopom pokazalo, da res sistematično goji telovadbo v vseh panogah. Nastopilo je 16 moške in 8 ženske dece s skupinskimi prostimi vajami, 8 moškega naraščaja z vajami s puškami in šestimi skupinami, 4 člani s četvorico «Razpoterosti», 12 članov s prostimi vajami za pokrajinski zlet v Skoplju za leto 1928. in kompletna vrsta na brad-

«Domovina moja, ti si ko zdravje —»

Kmetje, ki so nam tovorili, so se v vsakem selu menjali. Dasi smo torej večkrat imeli novo tovarišijo, ni bilo dosti volje za kramljanje. Nekšnja nestrpnost nas je mučila in gotovo smo vsi zavidali kmetom njihov negibni, navidez brezbrizni mir.

Naposled so izginile naši popolnoma. Koča iz sirove otesanih brun, ki smo jo zagledali pred seboj, je pričala, da smo prišli končno k iskalcem zlata samim.

Kam vse primami ljudi vabljivi zlati soj! V šir in dalj ni videti živega bitja. povsod puščoba, sama mrzla smrt, a v naročju zemlje je med peskom skrito svetlo plevnato zrnje... In ta zvoneči prah je kriv, da zapuščajo ljudje svoje domove, da pritavajo semkaj in žive tu na svoj način čisto svoje življenje, ki je videti brez sleherne vsebine, skoraj bi dejal brez pomena in nepojmljivo turobno.

Sicer je morda res, da ga mi, ki smo prišli samo mimogrede semkaj, ne moremo pregledati s takimi očmi, s kakršnimi ga vidijo oni, ki stalno žive tu, vendar bi se ne mogel nikdar udomačiti med njimi...

Iskalci zlata so združeni v nekakšne skupine, dejal bi «družine». Zbere se jih po več skupaj. So to najrazličnejši ljudje z vseh vetrov: razbojniki in tatovi in lopovi, klativitezi in raznoteri ponesrečenci, ki jih je strl v metežu civiliziranega viha ostrji življenski vihar. Malo ali menda celo nič ni med njimi takih, ki bi se bili prav namenoma podali semkaj kar naravnost in brez ovinkov. Po večini jih je natenpla sem trda pest življenja.

No, tu se umiré. Kajti tu ni ne «duhovske

ne deželske gosposke», ampak samo zakoni prirode. Priroda pa je pri vsej svoji zagonečnosti tako duhovita zakonodalka, da strne in zveže vse te raznolike blodnike in jih popolnoma pregnete in predela. Razbojnik tu ni več razbojnik in tat ni več tat; kajti v taki družini ni sodišč in sodnih obravnav, ampak plača s svojo glavo, kdor bi zagrešil zločin. Vodja družine je obenem najvišji in edini sodnik in gospodar nad življenjem in smrtjo svojih tovarišev. Zato tudi ni slišati, da bi kdo tu kradel ali da bi kdo koga ubil.

Navadno je v vsaki taki družini po ena ženska, ki oskrbuje gospodinjstvo in vsem članom tudi nadomešča ženo.

Lesena koča takšne družine je preprosta. Špranje so zašedane z mahom. Na fesen strop je naložena na debelo zemlja, a po strehi, ki je tudi napravljena iz brun, je navzkriž naloženih polno smrekovih vej.

Vnanjost teh severnjakov je precej divjaška. Vsi so kosmati in zaraščeni, zagoreli in kakor ustrojeni. Nosijo prepasano rusko srjaco, široke hlače (za štiri navadne hlače širine!) ter škornje iz sirove kože, ki jim segajo do sredi stegna; ičigi jim pravijo. Na glavi nosijo kožuhovalaste kučme, kakršne so v severnih krajih sploh v navadi.

Kadar pridejo tujci, je v taki družini pravi pravcati praznik. Ljudje popuste delo in se zbero v koči in se živahno zanimajo za dogodke po svetu. Silno se razvesele časnikov in knjig, zlasti takih vedre in šegave vsebine. Ta in oni si natlači pipo, nažge in posluša tujčevo pripovedovanje kakor razodetje. Izpravevali so nas o tem in onem, o vojni in o revoluciji, o Kitaju in Ameriki, o carju in o trgo-

vini, vsekrižem in navprek, kakor deca očeta, ki se po pardnevni odsotnosti vrne domov. Zanimalo jih je, kako je s tem, kako z onim blagom, kakšne so po mestih cene in kakšna je nova državna oblast.

Grbonov je bil na višku svoje sreče, ko je lahko vernim in zvestim poslušalcem pripovedoval najrazličnejše mogoče in nemogoče, verjetne in neverjetne vesti. Tu na severu je živahni tovariš vse vedel in znal, vse razumel in pojasnil na tako spreten in dostopen način, da sem res moral občudovati dar njegovega govora in jeguljasto prožnost njegovega živahnega temperamenta.

V spremstvu vztrajnega Račana smo potovali od družine do družine, prodajali blago in jemali v zameno zlato. Nazadnje dospimo do družine, kjer smo zadeli še na celo, kakor se pravi: obiskal je ni bil to leto pred nami še noben trgovec. Zato smo se tam kaj hitro in lahko iznebili svojega tovara in tako pridobili še dovolj časa in prilike, da smo si ogledali delo teh ljudi.

Vztrajnega in vzdržnega dela iskalci zlata ne poznajo, ker jim pač ni na tem. Delajo pa po potrebi. V skodele (latok, to je latvica) si naloži tak delavec peska, ki ga meša in stepava toliko časa, dokler ne ostane v posodi samo debel pesek in zlato. Pesek, ki je okrogel, počasi oddrklja, dočim ostane zlato samo na dnu posode. Nekateri ga tudi z magnetom pobirajo izmed peska, drugi s pomočjo živosrebrnega preparata, kakršnega sem omenil spredaj. Uspeh v znatni meri zavisi od spretnosti iskalca in pa seveda tudi od sreče. Čim bolj na polno žilo naleti, tem manj truda je treba. (Dalje prihodnjik.)

lji in drogu. Vse vaje so bile izvajane precej dobro in bi bilo želeli, da to mlado društvo tudi v bodoče stremi za čimvečjim napredkom, posebno pri deci in naraščajnikih, ki naj bodo enkrat naši najboljši člani, oziroma članice sokolske organizacije. Obisk prireditve ni bil zadovoljiv, kar je zakrivilo največ slabo vreme. Bilo bi želeli, da v prihodnje tudi to ne kvari obiska. Tem potom ponovno vabimo vse, dekleta in fante, da se čimprej priglasijo k našemu društvu in da začnemo z redno telovadbo, ker le še kratka je doba in zopet bomo morali položiti javnosti svoj račun. Pozivamo še enkrat, da tudi starši pošljejo k svojemu svojo deco, kjer se bodo duševno in telesno gojili in postali pravi in vestni člani Sokola. Zdravilo!

KRMELJ - ŠT. JANŽ. Draga «Domovina», sprejmi tudi od nas nekaj vrstic. Pri krmeljskem rudniku imajo delavci redno 14dnevno plačo in vsakega 15. v mesecu se odtegnejo prispevki v bolniško in pokojninsko blagajno. Delavsko zbornico ter za ročni davek. Kadar je plačilo z odtegnitvijo, jih mnogo dobi le prazne plačilne vrečice. Sedaj pa so še zvišali prispevek v pokojninsko blagajno, kar je nov udarec za rudarje spričo tako nizke plače. Ker včasih zaslužek nekaterih ne znaša niti za potrebna živila, ki jih delavci dobe v rudniškem skladišču ali konzumu, morajo, seveda, siromaki ostati dolžni. V konzumu viši potem vsem viden imenik tistih, ki dolgujejo. Stvar bi se pa vendarle dala drugače urediti. Vedeli naj bi o tem samo rudniški nameščenci in prizadeti, drugi pa ne, saj se bo dolg do pare vsem prizadetim vračunal.

RADOMLJE. (Smrtna kosa.) V Ljubljani je v nedeljo popoldne naglo podlegel možganski kapi v visoki starosti 85 let bivši zidarski mojster g. Matija Žgur, oče upokojene učiteljice gdč. Žgurjeve. Pokojnik je bil član Sokola v Štepanji vasi in Sokola v Radomljah, vedno zaveden in napreden. Še pol ure pred svojo smrtjo je povpraševal o poteku manifestacijskega zborovanja na Taboru v Ljubljani ter z veseljem pozdravil vest o velikanski udeležbi. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

POLZELA. V nedeljo 25. t. m. bo ustanovni občni zbor organizacije SDS za našo občino. Zborovanje se bo vršilo v dvorani gostilne g. Leskovška na Bregu ob 15. Poročal bo narodni poslanec g. dr. Pivko. Višji davčni upravitelj v pokoji g. Meglič iz Maribora bo pa predaval o novem davčnem zakonu. Vse somišljenike in prijatelje vabimo, da se našega zborovanja udeleže v čim večjem številu. — Dne 18. t. m. je umrl nesrečne smrti znani gostilničar pri cerkvi in založnik piva g. Jakob Cizej. Pred nekaj dnevi je tako nesrečno padel z lestve, da je dobil hude notranje poškodbe, katerim je tudi podlegel. Bil je blaga duša in splošno priljubljen. N. v m. p.1

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. (Smrtna kosa.) Te dni smo pokopali uglednega posestnika Vincenca Štamparja, ki je podlegel nagli bolezni. Pokojnik je bil med okoličani zelo priljubljen, kar je pokazala udeležba pri pogrebu, katerega se je kljub slabemu vremenu udeležilo mnogo-brojno občinstvo. Zahvala gre v prvi vrsti njegovim sosedom, ki so pripravili krasen voz, da so prepeljali krsto na pokopališče, kakor tudi domačim pevcem, ki so zapeli na domu in ob grobu krasne žalostinke. Pokojnik je bil svak pljuškega odvetnika in predsednika krajevne organizacije SDS dr. Šalamuna. Blag mu spomin!

DONAČKA GORA. V soboto 3. t. m. se je vršil v prostoru g. Fr. Mikuša občni zbor tukajšnje krajevne organizacije SDS. Kljub pozni uri in skrajno slabemu potu se je zbralo toliko zavednih mož in mladeničev, da so bile vse mize zasedene. Tajnik je v lepem poročilu orisal delovanje organizacije in podal nato besedo tajniku sreske organizacije g. Malgaju, ki je razložil pomen SDS ter združitev SDS in HSS v KDK, nato pa je poročal o političnem položaju v Beogradu in pozival člane k vztrajnosti. Pristopilo je lepo število novih članov. Po zborovanju so možje in mladeniči zapeli več lepih pesni in se razšli pozno v noč v najboljšem razpoloženju.

ZIBIKA. Odbornika pripravljalnega cestnega odbora za nameravano cesto Belo—Pristava—Zibika, ki je na seji 29. februarja v Šmarju izjavil, da se cesta ne bo mogla delati, češ, ker jaz nasprotujem temu po svojih shodih, pozivam, da pove, kje in kedar sem jaz na shodu govoril ali sploh nasprotoval gradbi gori imenovane ceste. Ako tega ne stori, ga imenujem obrekovalca. Vse druge odbornike pa opozarjam: če količkaj trezno mislite, ne nasedite takim obrekovanjem. Potreba za gradbo ceste morda ni nikjer tako velika kakor baš na progi Zibika—Pristava. Zato se mi čudno zdi, kako more mož, ki je še celo v cestnem odboru, kaj enakega govoriti. Če nimate drugega gradiva proti meni, potem le lepo mirujte in rajši začnite z gradbo ceste, kar bo mnogo bolj koristno. Dokler ne začnete, se lahko še vedno misli, da ne bo nič. Prav je ribiški g. župnik povedal s prižnice, da bomo na cesto čakali še 150 let. — Tone Malgaj, okrožni tajnik sreske organizacije SDS.

SV. FLORIJAN PRI ROGATCU. V nedeljo 4. t. m. je imela tukajšnja krajevna organizacija SDS občni zbor, katerega se je udeležilo okrog 30 mladeničev in mož. Okrožni tajnik sreske organizacije SDS je v svojem enournem poročilu, katerega smo s pazljivostjo poslušali, obrazložil pomen SDS in zakaj se je ime JDS spremenilo v SDS, bičal je sedanji vladni režim, poročal o združitvi v KDK, o pomenu krajevnih organizacij, o gospodarstvu okrajnih zastopov, priporočal naročitev naprednih časopisov, osobito «Domovine», in povabil navzoče, da se vpišejo kot člani v organizacijo pri Sv. Florijanu, ker le v slogi in združitvi imamo pričakovati boljših časov. Pristopilo je poleg starih še 16 novih članov. Prijavilo se je tudi več naročnikov na «Domovino». V rogaškem okraju se svita.

MALA NEDELJA. Ponovno opozarjamo cenjeno občinstvo od blizu in daleč na zadnjo uprizoritev krasne žaloigre iz svetovne vojne «Orkan», ki se bo priredila v nedeljo 25. t. m. ob pol štirih v Društvenem domu. Pridite vsi!

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. (Smrtna kosa.) Na Žvabu je umrl Martin Štabuc. V Lahoncih je izdihnil po dolgotrajni bolezni - jetiki Ludovik Smodiš, komaj dve leti poročen, star šele 24 let. Zapušča mlado žalujočo ženo ter nepreskrbljenega otročička. — Istotako je za jetiko umrl Franc Kranjc v Hrangijovcih. Bil je pošten kmetijski fant ter je rad čital «Domovino». Bil je sicer član Marijine družbe. — Blag jim spomin, žalujočim pa naše sožalje!

LJUTOMER. Naš sadjarski enodnevni tečaj, ki ga je vodil delavni sreski ekonom g. Štampar, se je 18. t. m. sijajno obnesel. Udeležencev je bilo nad sto, posebno mladina se je v hvale vrednem številu odzvala. Obravnavalo se je teoretično in praktično snajenje, obrezovanje in sajenje dreves ter zatiranje sadnih škodljivcev. Prihodnjo nedeljo 25. t. m. pa bo zanimivo vrtnarsko predavanje strokovnega učitelja kmetijske šole v Sent Juriju ob južni železnici g. Vardjana. Vabijo se vsi člani, članice ter vsi ljubitelji lepih vrtov, zlasti naj se potrudijo v dekleško šolo gospodinje in dekleta. Začetek ob devetih dopoldne.

OJSTRICA PRI DRAVOGRADU. Da ne boste mislili, da smo Ojstričani popolnoma zadremali, se zopet oglasimo. Kakor povsod, tako je tudi pri nas močno razširjena priljubljena «Domovina», ki pa ima tudi svoje sovražnike. Tupatam pade s prižnice kaka ostrá beseda, da čitamo «brezverske» časopise, kar pa nam je deveta briga, ker nismo več tako neumni kakor si gospodje mislijo, temveč že sami vemo, kaj je brezversko in kaj ni. Pri nas imamo zelo staro cerkev, h kateri spada tudi posestvo. Sprva je imela župnija na tem posestvu mežnarja, odnosno organista, ker je že stara navada, da se v cerkvi poje in orgla. Sedaj ima župnija kar dva mežnarja, a orgla se že dalje časa nič več, poje pa samo ob kaki večji slovesnosti. Zato prosimo sovražnike, naj nas pustijo pri miru ter naj raje organizirajo pevsko društvo, da bomo zopet radi zahajali v domačo cerkev.

Priporočajte in širite „Domovino“!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

SEMENSKI KROMPIR.

Pri krompirju se letina močno obrača po se-menu. Po nekaterih krajih moramo s krompirjem večkrat menjavati, da si zagotovimo primerne pridelke. To so kraji, kjer je zemlja in vsa lega za krompir manj ugodna, kjer nam krompir od-pove in se rad izmeni v svojih prvotnih lastno-stih. Imamo pa tudi kraje, kjer je krompir zelo stanovit in kjer nam vztraja dolga leta v svoji dobri kakovosti in rodovitosti. Taki kraji so po-sebno pripravi za pridelovanje semenskega krompirja, in je prav, če ga dobivamo od tam v zamenjavo.

Za boljšo ali slabšo letino je merodajna tudi sorta kot taka. Do zadnjega časa se je po naših krajih najbolj sponašal onejidovec, zato je tudi najbolj razširjen. V zadnjih letih mu delata hudo konkurenco «Jubel» in «Alma». Oba se odlikujeta s svojo rodovitostjo in dobrim okusom. Lanska letina je bila sploh ugodna za krompir, ker je bilo vreme sušno. V takih letih je krompir bolj zdrav in bolj rodovit. Zlasti tudi v zemlji, ki je bolj težka. Zato tudi letos ni med kmetovalci poseb-nega povpraševanja po semenskem krompirju.

Pri semenskem krompirju je važno, da ga za saditev prav pripravimo. Pri nas krompir na-vadno režemo, na večjih posestvih pa sade ce-lega in jemljejo za to srednje velik (kakor jajce), pa tudi nekoliko drobnejši krompir. Izkušnje uče, da je saditev celega krompirja še najbolj uspešna. Merodajni za to so pa tudi gospodarski oziri. Debelejši krompir je bolj dozorel in ima tudi moč-nejše oči. Da pa ne gre preveč semena, ga re-žemo. Na našem maloposestvu ločimo krompir že pri spravljaju v debel in droben krompir. Prvi nam rabi za jed, za prodajo in za seme. Drob-nega porabimo za prašiče. Na večjih posestvih ga preberejo v tri vrste, namreč še za seme, in jemljejo za to srednje debeli krompir, ki ga sadijo celega.

Če krompir režemo, ga režemo navadno po-dolgič, da imata obe polovici (popkov in očesni del) enako veliko očes in enako dobra očesa. Debelejši krompir režemo tudi na tri dele. Kjer imajo dosti krompirja in ga rabijo dosti v gospo-darstvu, jemljejo za seme samo očesni del krom-pirja, popkovo polovico pa obračajo za domačo rabo. Prav je slednjič, da režemo krompir vsaj dober teden pred saditvijo, da se odrezane plo-skve zasušijo.

POMLADNO DELO NA PAŠNIKIH.

Naši dolinski pašniki in naše gmajne so tako zanemarjene «kulture», da jih ni mogoče mirno gledati. Ti izhojeni prostori rodijo brinje in trnje, namesto da bi bili poraščeni s sašo dobro pašno travo in drugimi takimi zelišči. Mah in plevel se košatita po njih, tako da imamo mi in živina bore malo haska od njih. Pri nas se za pašnike nič ne stori, zato prihaja živina tudi tako gladna domu.

Drugod se tudi s pašniki dobro ravna. Zato se tudi živina po teh krajih tako dobro počuti in daje tako lepe užitke. Pašniki so bujno zeleni in gosto obraščeni z žlahtno travo.

Pašniki potrebujejo ravno tako dela in skrbí kakor travniki ali pa druga zemljišča, če hočemo, da nam bodo dajali več koristi, in so ravno tako hvaležni za vse, kar jim dobrega storimo. Sedaj v zgodnji pomladi je čas, da jih trebimo in očistimo od vsega, kar ne spada na pašnik, kar dela napotje in znižuje njih vrednost in rodovitost. Trebiti jih je od nepotrebnega grmičja in brinja, od mravljišč, kamenja itd. Mravljišče je treba razkopati in poravnati. Ravno tako jih je očistiti od vsega plevela, ki ostaja po paši, ker ga živina ne mara. Zgodaj pomladi je pašnik pobraniti z ostro brano, da poravnamo krtine in da zemljo vsaj na površju nekoliko zdrobimo in odpremo, da se laže prezrači in da postane bolj delovna, živa in rodovita.

Redko obraščena in prazna mesta kaže posejati s pripravno mešanico travnega semena, da se ruša pomladi in zgosti. Take prostore je še posebej obdelati z brano ali pa grabljami. Največ bomo pa dosegli s primernim gnojenjem. V poštev prihaja tukaj posebno kompost, ki bi ga morali nabirati vsako leto na priličnem prostoru pašnika. Če manjka takega gnoja, si moramo pomagati z umetnimi gnojili, najbolje na jesen, izjemoma pa tudi koncem zime in v zgodnji pomladi, preden začne trava poganjati. Ako bi se pri nas malo bolj zanimali za rodovitost pašnika, bi delali vsaj poskuse z umetnim gnojenjem in pomlajenjem pašnika, ki se dajo izvajati tudi na malem prostoru. Na ta način se na lastne oči prepričamo, kake vrednosti je gnojenje za izboljšanje paše in kako se izplača. Tak poskus naj bi se napravil na 500 m² velikem prostoru ali za pol mernika posetve. Po gnojenju paši bo živina vse drugače uspevala kakor pa po sedanjih paši, kjer danes razni odpadki več škodujejo kakor koristi.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo zadnje dni v valutah:

1 dolar za 56:20 do 56:40 Din;;

v devizah 20. t. m.:

100 avstrijskih šilingov za 799:60 do 802:60 Din;

100 nemških mark za 1358:50 do 1361:50 Din;

100 madžarskih pengov za 992:56 do 995:56 iDn;

100 italijanskih lir za 299:06 do 301:06 Din;

1 dolar za 56:76 do 56:96 Din;

100 francoskih frankov za 222:80 do 224:80 Din;

100 češkoslovaških kron za 168:14 do 168:94 Din.

Sejmi

24. marca: Mokronog, Vitanje, Guštanj, Stara gora.

25. marca: Sv. Lenart v Slovenskih goricah.

26. marca: Dobova (okraj Brežice), Sevnica, Vinica, Lukovica (okraj Kamnik), Zdenška vas (pri Sv. Antonu), Dole pri Litiji, Dolsko, Rovte, Mirna peč, Teharje, Čakovec, Loče, Rakičan, Šent Ilj pri Velenju.

27. marca: Javorje.

28. marca: Nadlesk pri Starem trgu, Gornja Lendava.

29. marca: Zagorje (okraj Litija), Turnišče.

30. marca: Spodnje Gorje, Braslovče, Trojane-Sv. Gotard, Lemberg.

31. marca: Studenec (okraj Krško).

Kratke vesti

== Položaj na žitnem in živinskem tržišču je ostal minuli teden brez posebnih sprememb. Obetajo pa, da se bo turščica še malo podražila, kar je sicer običajen pojav v tej dobi. Kupčija z živino se giblje vedno v enih in istih mejah. Izvoz je majhen.

== Na specialni kmetijski šoli v Št. Juriju pri Celju se bodo vršili naslednji dvodnevni tečaji: 1.) sadjarski tečaj za cepljenje in precepljevanje sadnega drevja za učitelje in druge zanimance (2. in 3. aprila); 2.) čebelarški tečaj za pomladna dela za učitelje in druge (10. in 11. aprila); 3.) vrtnarski tečaj za učiteljstvo in druge (23. in 24. aprila). Nočišče, v kolikor je prostora na zavodu, je brezplačno. Prehrana za vsak dan stane 12:50 Din. Priglasitve naj se izvedejo pisмено brez prošenj za odgovor.

DOMAČE NOVOSTI

* Proslava 25letnice Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. V dneh 18. in 19. t. m. je slovesno proslavila 25letnico obstoja važna obrtniška organizacija Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani ob številnem obisku obrtnikov. Leta 1902. se je v Ljubljani skromno in tiho vsejalo seme, iz katerega je zraslo močno, viharjem kljubujoče drevo, okoli katerega se zbirajo zadruge. Ustanovila se je ta-

krat Zveza zadrug za bivšo Kranjsko z namenom, da budi med obrtništvom stanovsko zavest, da združi zadruge v eno celoto in ustvari s tem med obrtništvom gibanje, ki bo branilo gospodarske, socialne in kulturne interese. Koliko je danes zadrug, ki so se ustanovile s sodelovanjem in pomočjo zveze! Prav vse pa so se že obračale nanjo za nasvete in pojasnila. In iz majhnih početkov se je razvila zveza v važen faktor, lahko rečemo, v predstavnico obrtnišтва v ljubljanski oblasti, saj šteje dve tretjini obstoječih zadrug za svoje članice.

* Vođnikova družba. Občni zbor se bo vršil 31. t. m. ob 20. v prostorih Zveze kulturnih društev v Ljubljani, Kazino, II. nadstropje, z naslednjim dnevnim redom: 1.) poročilo odbora; 2.) določitev letnine za leto 1929.; 3.) računski zaključek za leto 1927.; 4.) proračun za leto 1928.; 5.) književni program za leti 1928. in 1929.; 6.) samostojni predlogi; 7.) slučajnosti. K občnemu zboru vabi vse člane vodstvo Vođnikove družbe v Ljubljani.

* Angleški zdravniki in novinarji v Jugoslaviji. Dne 5. aprila bo prispela v Zagreb večja skupina angleških zdravnikov in novinarjev, ki bodo priredili poučno potovanje po naši državi, tudi po Sloveniji. Na Bled bo prispela družba okoli 21. aprila.

* Zaključek kmetijskega tečaja v Kranju. Te dni je bil zaključen v Kranju kmetijsko-izobraževalni tečaj, ki ga je organiziral na vzpodbudo sreskega poglavarja g. Žnidarčiča poseben odbor, v katerem se je nahajal poleg nekaterih okoliških županov sreski veterinar g. F. Pahor. Tečaj, katerega se je udeleževalo stalno 40 posestnikov in mladeničev, je trajal dva meseca in pol. tedensko po štiri ali pet ur predavanja. Na tečaju so predavali strokovni referenti sreskega poglavarja ter upokojeni šolski nadzornik g. Žirovnik. Ob zaključku se je vršila primerna slavnost, kateri je predsedoval okrajni glavar g. dr. Zobec. Tečaj, ki je bil prvi v kranjskem srezu, je dosegel najlepše uspehe in se bo prihodnje jesen zopet obnovil.

* Sprejem kovanega drobiža v državnih blagajnah. Glede na to, da se nahaja v prometu velika množina kovanega drobiža, a mnoge državne blagajne ne sprejemajo takega denarja, je beograjska Trgovska zbornica predložila finančnemu ministrstvu spomenico, v kateri zahteva, naj se vsem takim blagajnam izda stroga naredba, da morajo sprejemati kovan drobiž.

* Vprašanje reguliranja Savinje. Prizadeti sloji, katerim groze vsakoletne poplave, so radovedni, kdaj se bo začelo z regulacijo Savinje in dotokov. Slišalo se je že mnogo obljub, a ostalo je vse pri starem. Gospodje, ki imajo zadevo v rokah, naj se enkrat odločijo.

* Pismo iz Francije. Iz Montceau-Les-Mines nam pišejo: Spoštovani gospod urednik, blagovolite nam odstopiti malo prostora v naši ljubi «Domovini». Začenja se zopet prijazna pomlad in narava dobiva drugo lice. Vse zopet oživlja in se veseli prav tako kakor mi vsako soboto, ker dobro vemo, da bo vsak čas čez hribe in doline priromala naša ljuba «Domovina», katero prav z veseljem čitamo, kajti najdražji, najpoučljivejši, najcenejši nam je ta list. Zato ga tudi ne bomo nikoli opustili. Ali žal, da se ne moremo veseliti, čeprav nam narava kaže svoj prijazni obraz, ker slišimo, da naši stari domovini še ne bo kmalu vzcvetela vigred in da nam še ni upati na vrnitev. Vlada je nova, a razmere so še vedno starega kova. Kmet je preobložen z davki, v industrijskih krajih pa je brezposelnost in majhen zaslužek. Čeprav nam tukaj ne gre slabo — delati, seveda, moramo, saj smo za delo ustvarjeni — pa vseeno bi bili raje v domačem kraju, da bi z vsemi našimi prijatelji in naprednjaki skupno obhajali velikonočne praznike z večjim veseljem, kakor jih bomo tukaj. Tu bomo mi kolikor toliko po naši stari šegi praznovali Veliko noč. Vsi podpisani želimo uredništvu, čitateljem in čitateljicam «Domovine», zlasti pa prijateljem, sorodnikom ter sotrpinom rudarjem v domovini prav srečne in vesele velikonočne praznike, mnogo pirhov in velik kolač, «Domovini» pa še posebej novih

naročnikov za velik jerbas. Na veselo svidenje: Karel, Valerija Trbovc iz Trbovelj, Anton Radič iz Brežic, Franc Belinc iz Rajhenburga (naročnik «Domovine»), Rudolf Blatnik iz Rajhenburga in Ivan Kobal.

* Izredno visoka starost. V vasi Olovu pri Mostarju živi, kakor pišejo listi, starec Tadija Mustafić, ki je brezdvomno najstarejši Hercegovac. Dopršil je te dni 130. leto svojega življenja. Mož se čuti še popolnoma zdrav ter še opravlja lahka dela. Njegov najmlajši sin je pred nekaj leti umrl v starosti 105 let.

* Pošten najditelj. Na cesti pred celjskim kolodvorom je našel 16. t. m. g. Pavel Starovašnik, trgovec iz Vitanja pri Celju, mal zavoj, v katerem je bilo 280.000 Din v gotovini, last državnega rudnika v Srbiji. G. Pavel Starovašnik je izročil takoj po najdbi denar g. Milanu Popoviću, državnemu uradniku, ki je bil v skrbeh zaradi izgubljenega denarja in je povpraševal po njem.

* Močan potres pri Daruvaru. Zagrebški potresomeri so 19. t. m. zjutraj zabeležili močno potresne sunke. Prvi potresni sunek je bil zabeležen ob 49 min. 51 sek. po polnoči. Najmočnejši sunek pa se je čutil ob 50 min. 24 sek. po polnoči v smeri proti jugovzhodu. Valovanje je prenehalo točno ob 1. zjutraj. Tekom dopoldneva so v Zagreb prispela poročila, da je potres bil posebno občuten v okolici Pakraca, Lipika in Daruvara.

* Voščimo vesele velikonočne praznike vsem fantom in dekletom, staršem, bratom in sestram, vsem znancem, sorodnikom kakor tudi uredništvu «Domovine» slovenski orožniki v Metohiji: žand. kaplarji Rudolf Kocbek, Štefan Šoter, Janez Stravs, Štefan Kruder, Mihael Grubelnik, Martin Koprive.

* Naročite se na šaljivi list «Skovir», ki stane četrtletno le 15 Din. Naj ne čaka, kdor si želi prigrčnega razvedrila. Naslov: Uprava «Skovirja», Rožna dolina, Cesta II./18, pošta Vič pri Ljubljani. Priporočamo!

* Spomenik v vojni padlim vojakom bodo postavile občine trg Vojnik, Škofja vas, Višnja vas in Bezovica v Vojniku pri Celju. Načrt za spomenik, ki bo nosil okrog 200 imen v vojni padlih, je okusno izdelala celjska trvdka Alojz Kališnik. Kljub težavnim gospodarskim prilikam je misel postavitve spomenika našla med narodom živahen odmev.

* Izlet kmetijsko-nadaljevalne šole v Zagorju. Dne 8. t. m. sta priredili osnovna šola v Zagorju in kmetijsko-nadaljevalna šola poučen izlet na državno kmetijsko šolo v Št. Juriju ob južni železnici pod vodstvom upravitelja g. Levstika in predsednika podružnice Kmetijske družbe g. Bežana. Tečajniki, 70 po številu, so se posebno zanimali za živinorejo in sadjarstvo ter so pazno sledili razlagi gg. vodnikov. V imenu vodstva se je upravitelj g. Levstik ob slovesu toplo zahvalil g. ravnatelju in gg. učiteljem kmetijske šole za prijazno naklonjenost.

* Slavnosten sprejem naših podmornic. Naši novi podmornici «Nebojša» in «Hrabra» ki sta bili zgrajeni v Angliji, sta na potu v naše vode in bosta v kratkem pristali v dubrovniškem pristanišču. Prvima našima podmornicama se pripravljata slavnosten sprejem tako v Dubrovniku kakor v Splitu in vseh večjih krajih našega Primorja.

* Požar. Pišejo nam: Pri g. Jožefu Budji v Moravciah je nedavno požar uničil gospodarska poslopja. Ogenj je nastal zaradi neprevidnosti.

* Dve nesreči v Hrastniku. Te dni se je ponesrečil v jamj na Ojstrem rudar Jože Zupanc, ki bi moral drugega dne odriniti k vojakom. Strelni mojster je sprožil strel, toda naboj ni eksplodiral. Misleč, da se je naboj pokvaril, se je Zupanc, nič hudega sluteč, približal opasnemu kraju. V tem trenutku pa je patrona nenadoma eksplodirala. Zupanca je vrglo daleč stran. Dobil je hude poškodbe na levi roki in po prsih. Ponesrečenca so takoj prepeljali v rudniško bolnico v Hrastniku. — Istega dne je imel opraviti s slamoreznic 16letni Mihael, sin posestnika Jčžeta Plaznika s Kala nad Dolom. Med delom je deček postal tako zamišljen, da mu je ušla desna roka v slamoreznic, ki mu je odrezala tri prste. Nesrečnega mladeniča so prepeljali k hrastniškemu zdravniku

dr. Kumarju, ki mu je nudil prvo pomoč in ga odpravil domov, kjer je sedaj v domači oskrbi.

* **Nesreča s cirkularke** Na Samsovi žagi v Poganku je nastavljen za žagarja 25letni oženjeni delavec Jože Praprotnik iz Hotiča. Ko je te dni potiskal les pod vrtečo se žago, ga je prišlo ostro zobovje cirkularke za desno roko in mu vso dlan razžagalo. Ponesrečenemu delavcu je nudil prvo pomoč zdravnik dr. Ukmar. Ranjenec se je odpeljal zdraviti se v ljubljansko bolnico.

* **Huda nesreča voznika.** Posedniku Francetu Langerholzu iz Stare Loke so se v Zapužah zaradi prihajajočega avtomobila splašili konji. Ko je avto v diru privozil mimo, je Langerholz zgubil na vozu ravnotežje ter padel naravnost pod avtomobil. Nesrečnik se je močno poškodoval po vsem životu. Zlomljeno ima nogo, dalje več reber ter roko. Ponesrečenca so prepeljali z rešilnim vozom v ljubljansko bolnico.

* **Huda nesreča v gozdu.** V mariborsko bolnico so pripeljali iz Spodnjega Jakobskega dola 20letnega viničarja Ivana Kirbiša, ki si je zlomil nogo ter se tudi drugače precej poškodoval. Bil je zaposlen pri gozdnem delu blizu Sv. Jakoba. Splezal je na neko drevo, da oklesti vršič, pri tem pa se je vrh prelomil ter zgrabil mladega delavca in ga držal kakor v precepu, da se ni mogel niti ganiti. Drugi delavci so morali splezati na drevo, da so ga rešili iz mučnega položaja.

* **Pojasnjena smrt.** Iz Kranja pišejo: Ponovna sodno-zdravniška komisija je ugotovila, da je bil g. Martin Pošinger, o čigar nenadni smrti se je mnogo govorilo, zaduščen od dima. V sobi nad njim so kurili ter je dim prihajal zaradi vlažnega vremena v Pošingerjevo sobo in se vlegel zgorečen na vlažna tla. Razvijal se je ogljikov dioksid, ki je starčka zadušil. S tem je vzrok smrti Pošingerja pojasnjen in so vse druge govorice brez podlage.

* **Grda lopovščina.** Preden je te dni privozil jutranji, tako imenovani dijaški vlak na postajo Zalog, so potniki v nekem potniškem oddelku opazili, da je skozi okno udarila izstreljena krogla, ki je prebila šipo in prevrtala streho na vagonu. Seveda je med navzočimi potniki nastalo razburjenje in so o dogodku takoj obvestili spredovnika, ki je obljubil, da bo atentat brezvestnega strelca v svrhu izsleditve javil na pristojnem mestu. V vagonu je bilo več delavcev in dijakov, ki so se peljali v Ljubljano. Po sledi krogle so potniki ugotovili, da je moral strelec stati pod nasipom. Če bi bil kdo stal pri oknu, bi ga krogla zadela bržčas v glavo, ker je prav v taki višini prebila okno. Zakaj je bil strel izprožen in kdo ga je oddal, je zagonetka, ki jo bo bržčas težko pojasniti.

* **Uboj.** Meseca februarja se je vršila pri posestnici Antoniji Kotnikovi v St. Jerneju pri Konjicah vesela svatba. Jakob Sovič in 23letni čevljarški pomočnik Ferdinand Burkelc sta bila med prežarji, ki so po stari navadi oglarili okrog hiše. Ko so končali, so zapeli nekaj pesmic. Medtem je Sovič, ki je slonel na plotu, poklical k sebi Antona Bračiča ter ga vprašal, zakaj je privlekel s seboj Burkelca. Kmalu nato je stopil v temi Sovič k Burkelcu ter ga udaril s kolom po glavi. To je bil znak za vse ostale fante, da so se pognali k plotu ter se tudi oni oborožili s koli. Nekaj korakov pred plotom pa je Sovič nenadoma zavpil, da je dobil bodljaj. Zgrudil se je na tla, ostali fantje pa so se razleteli v noč. Težko ranjeni Sovič je umrl v naslednji noči. Uboja je bil obdolžen Ferdinand Burkelc, ki se je zagovarjal, da je bil izzvan in napaden, nakar se je branil.

* **Tatvina.** Pišejo nam: Pri g. Trstenjaku v Kuršencih so neki zlikovci ukradli 18 klobas in nekaj mesa. Ljudje, pomagajte orožnikom, da jim olajšate zasledovanje tatinske drhali.

* **Ni navedel pravega imena.** Iz Višnje gore nam pišejo: Na svojem službenem obhodu sta dva prožnika te dni zalotila delavca Janeza, ki je uporabljal nedovoljeni in nevarni prehod skozi železniški tunel. Mož je šel po poslu iz Velike Loke do Dedendola. Janez se je čutil sicer kriv, a ga je že zmotil spak, da je navedel orožniški patrulji napačno ime, namesto da bi skesano pribral svoj prestop. Pa prišla je na dan Janezova

neresnica o napačnem imenu in sedaj bo imel možak sitnosti s sodiščem.

* **Osumljen, da je zastrupil svojo ženo.** Ze več mesecev se je šušljalo po Mariboru, da žena krojača I. K. v Mariboru ni umrla naravne smrti, temveč je postala žrtev zastrupljenja. Svoj čas se je tozadevno že vršila preiskava, ki pa je ostala brez uspeha. Kljub temu je policija stvar zasledovala in kakor vse kaže, se bo preiskava zdaj obnovila. Govori se, da je bila krojačeva žena zastrupljena s strihninom. Krojač I. K. je bil aretiran in zaradi osumljenja zastrupljenja svoje žene izročen v preiskovalni zapor mariborskega okrožnega sodišča.

* **Aretacija bivšega poslanca.** V Aleksincu je bil aretiran bivši radikalski poslanec Mihajlo Srečković, ki je obtožen raznih zlorab, predvsem, da je pri zidanju šole v Moravcu poneveril 200.000 dinarjev. Razen tega je obtožen, da je v času, ko je bil poslanec, prejemal plačo občinskega tajnika in delovodje. Obtožen pa je tudi še drugih zlorab.

* **Hitro so ju prijeli.** Ivan Jerin in Janez Urh, ki sta pobegnila iz mariborske kaznilnice pri Sv. Miklavžu, sta bila že naslednjega dne aretirana od orožnikov iz Poljčan in odvedena nazaj za obzidje kaznilnice.

* **Aretacija zaradi tatvine.** V Hrastniku je bil aretiran bivši delavec steklarne Rudolf Simler, doma iz Gotovelj, ki se je potikal zadnje čase brez posla v Posavju. Pri zaslišanju se je izkazalo, da je ukradel jeseni lanskega leta v steklarni zabojček steklenine, vredne 450 Din.

* **Pri glavobolu, omotici, bolečinah v ušesih, slabem spanju, razdražljivosti** rabi takoj pristno naravno grenčico «Franz Josef». Izjave klinik za interne bolezni pričajo o velikih uspehih, ki jih dosega grenčica «Franz Josef». Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

* **Opozarjamo vse živinorejce** in posestnike goveje živine, konj in prašičev na današnji oglaš «Govedomedike», jugoslovenske razpčiljalnice zdravil za govedo, konje in prašiče iz lekarne «Pri sv. Antonu» v Mariboru, Kcpališka ulica 11.

Važno za perutninarje

Perutninarji mariborske oblasti se opozarjajo, da je v vsakem pogledu najprimernejši čas za valjenje v mesecih marcu in aprilu. Zato naj se v teh mesecih izrabi vsaka razpoložljiva dobra koklja.

Jajca naj se vzamejo le od zanesljivih rejcev, ki gojijo našo domačegrudno štajersko-zagorsko kakoš, ki v vsakem pogledu našim krajem najbolj odgovarja. Rejci se opozarjajo zlasti na dejstvo, da se je v zadnjem času poleg jajčnega izvoza tudi izvoz žive in zaklane perutnine znatno povečal. Trgovina pa zahteva izključno le fino belokožnato blago, za kar zopet štajerska najbolj odgovarja, medtem ko velja blago z rumenimi nogami in rumeno kožo (italijanske, plimetke) kot manj vredno.

Zaradi pomanjkanja kreditov in pa zavoljo redukcije strokovnega osebja za letos, žal, ne bo mogoče uradoma razdeljevati valilnih jajc. Interesenti pa se opozarjajo na naslednje okolišče, kjer dobijo dobra valilna jajca štajerske pasme, in to so: Maribor, Razvanje pri Mariboru, Središče ob Dravi, St. Jurij ob južni železnici in Celje. Natančne naslove lahko vsak zanimalac izve pri najbližjem sreskem živinorejskem referentu.

Oni perutninarji, ki žele jajca iz rejčkih središč, se opozarjajo, da so take postaje z zaklopnimi gnezdi zaenkrat le še v okolici Maribora. Naslove lahko vsakdo izve pri kmetijskem oddelku velikega župana.

Mojstrski tat draguljev

V Parizu vzbuja velikansko pozornost tatvina diamantne ovratnice, vredne več milijonov frankov. Tatvina se je izvršila tako-le:

K največjemu pariškemu draguljarju je prišel pred kakimi 14 dnevi eleganten gospod, ki je napravil vtis velikega bogatina. Zanimal se je za briljantne nakite in se je po daljšem izbiranju odločil za najlepšega. Cena v znesku okrog pol mi-

lijona frankov ga ni niti malo osupnila. Mirno kakor da plačuje kavarniški račun, je odšel veliko vsoto ter vzel nakit s seboj.

Takega kupca draguljar že dolgo ni imel in si lahko vsakdo predstavlja njegovo veselje, ko je isti gospod pred nekaj dnevi zopet stopil v njegovo prodajalno ter dejal, da bi sedaj rad nakit iz diamantov in da cena ne igra nobene vloge. Mirno je izbral v nekaj minutah največjo dragocnost iz zaloge. Diamanti so stali okrog dva in pol milijona frankov.

«To si lahko mislite da ne nosim toliko denarja s seboj», je dejal kupec. «Pošljite mi nakit na stanovanje, in sicer še danes, ker bom zvečer najbrž odpotoval.»

Dal je naslov neke vile, kjer so se oddajala stanovanja najbogatejšim tujcem, ter odšel.

Čez nekaj ur je zlatarjev uslužbenec že trkal na stanovanju odličnega kupca. Ta se je ravno bril ter se je še lepo oprostil zaradi sprejema v taki obleki. Nakit si je ogledal ter ga položil v predal mizice, ki je stala v kotu ob steni. Draguljarjevega uslužbenca je vljudo prosil, naj malo potrpi, da se obrije. V nekaj minutah je bil gotov, potem je pa stopil v drugo sobo, da se obleče in prinese denar.

Uslužbenec je smatral vse za popolnoma v redu, končno je pa tudi videl, da se gospod ni niti več ozrl na mizico in njen predal z dragocenim nakitom. Ko pa gospoda že kake četrte ure ni bilo iz druge sobe, je postal nesrpen. Najprej je potrkal potem pa sobo odprl ter jo našel prazno. Z enim skokom je bil pri mizici, izvlekel predal ter odrevel od strahu. Nakita ni bilo nikjer. Ko si je malo opomogel, je videl, da predal nima zadnje plati in da je tudi stena prevrtana v drugo sobo, v katero je gospod «šel po denar». Z največjo naglico je pozval policijo, ki je takoj ugotovila, da si je slepar in tat že poprej vse dobro pripravil kakor hitro si je našel primerno stanovanje z dvojnimi vhodom. Zasledovanje je brezuspešno in ni upati, da bodo drznega lopova kmalu izsledili.

ŽENSKI VESTNIK

Opomini materam

Otroka dobro vzgojiti, v to je v prvi vrsti poklicana mati. Če opazujemo otroka, vidimo, kako navadno posnema le mater. Zato mora mati vedno paziti, da daje otroku dober zgled.

Če te otrok kaj vpraša, daj mu lep in miren odgovor. Tudi če te je kaj razjezilo, ne pokaži otroku svoje nejevolje.

Ne hvali otroka vpričo drugih ljudi, ker s tem mu vzbujáš samoljubnost in častihlepnost. Hvali ga sploh malo, ker hvala rodi ošabnost, in otrok ti ne bo pomagal pri delu zaradi dela, ampak samo zaradi pohvale.

Ne govori v otrokovi navzočnosti slabo o bližnjem.

Otrok naj ne bo priča pri prepiru, in že zavoljo otroka moraš skrbeti za mir in red v hiši.

Kadar odrasli govoré, ne dovoli otroku, da bi brbljal vmes in on imel prvo besedo ter da bi morali vsi samo otroka občudovati in hvaliti.

Zopet pa ne grajaj in ne kaznuj otroka vpričo drugih ljudi.

Otrok je kakor mlado drevesce: kamor ga nagneš, tako ti raste.

Za kuhinjo

Janežev kruh. 28 dekagramov sladkorja, 5 rumenjakov in sok pol limone mešaj pol ure. Potem dodaj 1 žličico stolčnega janeža in 28 dekagramov moke, dobro zmešaj, naredi sneg od 5 beljakov in nalahko premešaj. Namaži pekačo z mastjo, potresi z moko in zlij testo enakomerno po pekači. Peči dobre pol ure v ne prevroči pečici. Še toplo stresi na bel papir in pusti, da se ohladi, na kar razreži na tanke kosce.

Orehova torta. 15 dekagramov sirovega masla, 15 dekagramov sladkorja in dva rumenjaka mešaj pol ure, potem dodaj 15 dekagramov zmletih orehov in 15 dekagramov moke. Temu dodaj sneg

dveh beljakov in nalahko premešaj. Namaži kozo s sirovim maslom, potresi z moko in deni testo peči. Peci eno uro v ne prevroči pečici. Ko se ohladi, prereži, da dobiš dve polovici in nadevaj torto z mezgo (marelično, češpljevo ali kako drugo). Če rabiš torto za kako svečanost, potem jo še glaziraj. Glazura: Vzemi dva beljaka in četrt kilograma sladkorja ter par kapljic limoninega soka. To mešaj tako dolgo (pol ure), da se popolnoma zgosti. Namaži z belo peno torto zgoraj in po robovih, lepo zgleda z nožem in jo postavi za četrt ure v mlačno pečico, da pena naredi skorjo; ne sme pa porumeneti.

Pomarančni šatō. Zavri namesto vina pomarančni sok in zmešaj s penjenim rumenjkom. Sladkor mra prevreti s pomarančnim sokom (dene se pest sladkorja na sok ene pomaranče). Ta šatō je bolnikom bolj priporočljiv kakor vinaki, posebno v vročinskih boleznih.

Turški kruh po amerškem receptu. Stepi dva rumenjaka, primešaj $\frac{1}{2}$ litra mlačnega mleka in žlico raztopljenega sirovega masla, primešaj počasi $\frac{1}{2}$ litra dobre turški moke in $\frac{1}{4}$ litra pšenične, pol žličke soli in žličko pecilnega praška. Testo premešaj dobro in zagneti z roko; ko je gladko, mu prigneti še stepene beljake, deni v prostorno pekačo in speci. Vročine ni treba prehude; čas pečenja je 35—40 minut. Kruh se razreže in se je topel. To je kruh, kakor so si ga pekli prvi naseljenci.

Misisipiski turški kruh. Žličko pecilnega praška raztopi v dveh žlicah tople vode; temu prilij med mešanjem liter kislega mleka, potem primešaj dva rumenjaka, žlico raztopljenega sirovega masla in liter turški moke. Zagneti dobro in hitro, deni na namazano pekačo, peci 40 minut v ne prevroči pečici; pečeno razreži in daj na mizo. Je se toplo.

Turški pečeni žličniki. Deni v skledo $\frac{1}{2}$ litra turški moke, naredi sredi moke jamico, v jamico spusti žlico masla, opari z $\frac{1}{4}$ litra kropa, premešaj, pokrij skledo in pusti, da počiva moka $\frac{1}{2}$ ure. Raztepi jajce v dveh žlicah mleka in zagneti z žlico v moko. Ko je dobro zagneten, stavi z žlico na vročo namazano pekačo in peci $\frac{1}{2}$ ure.

Turški emoki. Opari $\frac{1}{2}$ litra turški moke z $\frac{1}{4}$ litra mleka; prigneti, ko se je ohladilo, žlico masla in $\frac{1}{2}$ žličke soli, naredi z roko ali s penjarico okrogle cmoke in zaveži vsakega posebej v kosce organtina, spusti v krop in kuhaj celo uro. Kosci organtina morajo biti tako veliki, da jih narasli cmok ne razžene. Se dá na mizo z ribanim sirom in paradižnikovo mezgo.

Praktični nasveti

Petrolej za kačji pik. V Teksasu nosijo doma čini vedno pri sebi stekleničico petroleja; če jih pikne gad, iztisnejo rano, jo izperejo s petrolejem, namočijo robec v petrolej in obvežejo ž njim ranjeni del prav trdno. Lovci v planinah si nasujejo na kačji pik malo smodnika in zažgo, to baje prepreči vse posledke.

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

G. dr. I. Rahlejev

Beograd

Kosovska ulica 43.

Najlepše Vas prosim, da na naslov mojega očeta pošljete po poštenu povzetju steklenico Vašega odličnega leka Radio Balsamika. Minulo leto ste mi poslali tri steklenice, in uveril sem se, da je Vaš lek edino rešilno sredstvo proti revmatizmu. Zato sem priporočil svojemu očetu, naj se poskusi zdraviti z Radio Balsamika. Tem potom se Vam najlepše zahvaljujem za Vaš lek, ki me je rešil težkih bolečin.

Z odličnim spoštovanjem

Viktor Mirković.

Ugljan (Dalmacija) 29. oktobra 1926.

Zdravilo „RADIO BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO BALSAMIKA“ dr. I. Rahlejeva v Beogradu. Kosovska ulica 43.

Razumna uporaba.

Če želite „RADION“ popolnoma izkoristiti, pazite, kako ga uporabljate. Ne pozabite na prvo pravilo: „RADION“ treba raztopiti v mrzli vodi.

Le tako razvija „RADION“ vso moč in pere zares „sam“.

To pravilo je sicer enostavno, toda ravno zato ne smete pozabiti

„RADION“ v mrzli vodi raztopi!

Izvrstno gnojilo za cvetje. Popari $\frac{1}{4}$ litra saj in pest sode z 2 litroma kropa, premešaj skozi osem dni vsak dan, razredči za polovico in zalivaj vsak četrti dan.

Cudodelna pomočnica

Na Ruskem je bilo. Jud, takole kramarček, sreča popa in ga vpraša, kako mu gre.

«Nič ni prida», pravi pop in začne tarnati o slabih časih. Ljudje da so postali brezbožni in se ne menijo nič za božje služabnike.

Jud se nasmehne in ponudi popu svojo pomoč. Imel je namreč žid blizu cerkve na svojem vrtu vodnjak.

«V ta vodnjak spustim podobico svete Irene, ti pa povej, da si je svetnica ta kraj izbrala za mesto milosti.»

Rečeno, storjeno. Pop jame odslej pridigovati ljudem, kakšni so, nemarni in brezbržni za božjo čast. Zato jih tepejo razne nadloge. Mužiki (kmetje) skesano poslušajo in bridko obžalujejo svoje zmore.

Zdajci jame pop govoriti, kako je Bog kljub temu dober in usmiljen, vedno pripravljen pomagati njim, ki se resnično poboljšajo. Sveto Ireno je poslal iz nebes. V vodnjaku na židovem vrtu se je prikazala njena podoba. Ali hočejo kristjanje biti manj vredni od židov? Ali se ne bodo poslužili milosti, ki jim je namenjena?

Seveda so jeli kmetje trumoma hiteti na židov vrt, da bi se prepričali, koliko je resnice na popovih besedah. Žid jim je rade volje dovolil vstop na vrt in jim tudi pokazal vodnjak s čudodelno podobo. Glas o čudežnem pojavu je šel od ust do ust in dan na dan je prihajalo več in vedno več ljudi v cerkev in k čudodelnemu vodnjaku. Pri našli so popu darila, dajali za maše in se priporočali v molitev, a pri židu so kupovali vse od kraja, zlasti še za drag denar podobice svete Irene v vodnjaku.

Pa ti pride lepega dne mužik (kmet) in zaupno vpraša žida:

«Ti, mojše (jud), ali je res, da ta sveta Irena pomaga ljudem?»

«Resnično,» pravi žid, «pri Abrahamu ti povem: res pomaga!»

«Pa ti poznaš koga, ki mu je že pomagala?»

«Poznam,» spet potrdi kramar. «Glej, dasi sem žid, je vendar sveta Irena pomagala celo meni.»

Potem pripomni:

«In še enega poznam, ki mu je tudi pomagala. Za naju točno vem, da nama je prav-zelo poma-

gala, prav močno, ti pravim. Za druge pa ne vem.»

Žid je govoril čisto resnico: Slika v vodnjaku je povzročila, da so ljudje jeli romati tja in nositi popu darove, s čimer mu je bilo res na moč pomagano. Obenem so pridno hodili k židu kupovat. Jud jih je seve prav po židovski skubil in je torej «sveta Irena» tudi njemu pomagala. Za druge pa — ni vedel!

Mužik se je začudil, pobožno pomolil, kupil podobico in vneto pomagal širiti vest v čudodelni pomočnici.

Po spominih M. Muca napisal I. Albrecht.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Regulacija Mure

Dolnja Lendava, marea.

Poslanci KDK so prošli teden predložili Narodni skupščini med številnimi predlogi predlog o nujni regulaciji naših rek. Med rekami, naštetimi v predlogu, je tudi Mura. Iz tega vidimo, da naši poslanci poznajo prav dobro potrebo in nadloge vseh naših pokrajin in prebivalstva. Če je katere reka potrebna nujne regulacije, je gotovo med prvimi Mura, kjer je treba začeti z delom takoj brez pomišljanja in odlašanja.

Poleg pravične izvedbe agrarne reforme je regulacija Mure prva pereča in občutna zadeva vsega Prekmurja. Besno deroča Mura povzroča ogromno škodo s čestimi poplavlami in že grozi, da uniči nekatere vasi. Ljudstvo navdaja strah, ker je vsak čas pričakovati katastrofe. Ena ali dve poplavi še je treba in voda bo dobesedno udrila v vasi in jih popolnoma uničila. Več ali manj so prizadete vse vasi ob Muri, a med njimi sta baš Dol. Bistrica in Hotiza v največji nevarnosti. Dejanska nevarnost se niti približno ne dá opisati. Tu bi si merodajni faktorji morali na licu mesta ogledati vso pretečo nevarnost in potem bi razumeli strah prebivalstva. V omenjenih vaseh je stara struga, kjer je pred nedavnim časom tekla prava Mura, ki si vedno išče novih poti. Sedaj se naglo približuje spet stari strugi in ponekod jo loči le še kakih 10 do 20 metrov od nje. Ko prekoplje še to zemljo, bo v stari strugi in bo vsa sila toka usmerjena naravnost v središče vasi. Potem ne bo več pomoči in je najhujša katastrofa neizogibna: ljudje bodo morali bežati in njihova domovina bodo požirali valovi. Ni to pretiranje, nego bridka resnica.

Predlog naših poslancev je bil zavržen. Druga ni pričakovati od protiprečanske vlade. Zlastno je, da je proti predlogu glasovala tudi SLS in tako storila greh nad ljudstvom, ki ji je zaupalo pri volitvah. Ni naš namen napadati in ni to demagogija!

Oba prekmurska poslanca gg. Klekl in Jerič sta doma iz obmurskih vasi, na svoje lastne oči sta videla vsak dan nevarnost, slišala sta že nešteto obupnih prošelj, dala sta svečane obljube, a sedaj sta glasovala proti nujnemu predlogu poslancev KDK. Mi se dobro spominjamo in tudi ljudstvu so še v spominu obiski in obljube g. poslanca Klekla na licu mesta pred vsakimi volitvami. Vsi še prav dobro vemo, da je pred zadnjimi volitvami sam gospod veliki župan v spremstvu poslanca Klekla bil na omenjenih najbolj nevarnih mestih in spet se padale obljube. Sedaj, ko bi morala priti dejanja, pa klerikalni poslanci nič več ne vedo za svoje obljube in glasujejo proti regulaciji, proti ljudstvu, proti samim sebi!

Prekmurci smo hvaležni poslancem KDK in njihovi borbi za naše potrebe ter jih prosimo še nadaljnega vztrajanja v boju za pravice in potrebe prebivalstva. Zapomnili pa si bomo delo klerikalnih poslancev. Prišel bo čas obračuna in potem ne bodo obljube pomagale prav nič več.

ZANIMIVOSTI

Čudna smrt s'ovenskega duhovnika v Gradcu

Te dni je nenadne smrti umrl v Gradcu duhovnik graškega mestnega oskrbovališča Leopold Jane, rodom iz Radovljice. Okolnosti, pod katerimi so našli Janca obešenega na kljuki med vrati njegovega stanovanja, so izzvale v zavodu in po vsej okolici veliko pozornost. Sprva so domnevali,

da gre za zločin, pozneje pa se je pokazalo, da je postal nesrečni duhovnik žrtev posebne slabosti.

Usodnega dne dopoldne se je Jane udeležil neke slavnosti na zavodu, kjer je bil prav dobre volje in ni kazal nikakih znakov kakega notranjega nerazpoloženja. Po obedu se je navadno umaknil na kratek odmor. Popoldne bi bil moral oditi blagoslovljat, toda cerkovnik in ministrant sta ga čakala zaman. Ko so pozneje odšli na njegovo stanovanje, so našli vrata zaklenjena. Ko se na ponovno trkanje ni nihče oglasil, so vdrli vrata in ostrmeli. Duhovnik je visel na kljuki med vrati obešen na železni verigi. Tudi na rokah in nogah je bil zvezan z verigami. Verigo si je nesrečnik ovil tudi okoli telesa in vse pritrdil s ključavnicami.

Na največje presenečenje pa je bil obešenec oblečen v žensko obleko. Bil je v bluzi in srajci, na nogah pa je imel ženske čevlje. Natančna preiskava je dognala, da je bil umor izključen. Vrata so bila zaklenjena od znotraj. Vedno manj verjetno je postajalo tudi, da bi bil duhovnik izvršil samomor. Živel je v lepo urejenih prireditvah in je bil prav vesele narave. Ostala je končno samo verjetnost, da je postal žrtev abnormalnega spolnega nagona in da je le po nesreči obvisel na železni verigi.

Sodni zdravniki so ugotovili, da je duhovnik umrl zaradi zadavljenja. Z verigo okoli vratu se je nesrečnik obesil na kljuko na zidu, in sicer pred ogledalom, kjer je lahko opazoval samega sebe.

Zanimivo je, kaj so našli pri preiskavi v njegovih omarah. Poleg stanovskih oblačil so našli pri njem sedem modernih dekliških oblek. V omari je viselo najintimnejše damsko perilo, svilene nogavice, čevlji in drugo. Razen tega je imel mnogo slik, ki ga predstavljajo v raznih damskih kostumih.

Pustolovski francoski duhovnik

Francoski duhovnik Thauby iz Nantesa je tip pravega pustolovca. Med vojno so leta 1917. poslali tega duhovnika k francoski armadi na vzhod, kjer je leta 1919. izgnan brez sledu. Pojavil se je šele leta 1926., in sicer kot ujetnik v Odesi. Izgnan je bil baje v Sibirijo. Toda to poglavje njegovega burnega življenja ni jasno in ni izključeno, da mož sploh ni bil v Sibiriji. Ko se je leta 1926. nenadoma vrnil domov, je njegova mati dobila kratko brzojavko iz Pariza, v kateri jo sin obvešča, da je pribežal nazaj v Francijo.

Drugi dan sta čakali mati in sestra možaka na nanteskem kolodvoru in ko je prispel vlak, sta zagledali moža, ki ni bil nič podoben sinu, odnosno bratu. Poldrugo leto je ostal Thauby pri svoji materi, pozneje je pa dobil službo pri nekem bogatem meščanu kot domači učitelj. Preselil se je v njegov grad, toda škof je nekega dne zvedel, da Thauby nima pravice nastopati kot katoliški duhovnik, ker je prestopil v Bukarešti v luteransko vero. A to še ni bilo vse. Thauby je zahrepenel po domačem ognjišču in oženil se je z lepo Rumunko, s katero je imel dva otroke. Škof je poklical podjetnega duhovnika k sebi in mu zapovedal, naj odide takoj v samostan, kjer bo delal pokoro za svoje grehe. Thauby se je navidez res kesal in je izjavil rodbini, kjer je bil za domačega učitelja, da se mora po škofovem naročilu umakniti v samostan.

Toda pred svojim odhodom je neopaženo smuknil v pisarno bogatega gospodarja in mu ukradel 12.000 frankov iz blagajne. S tem denarjem se je odpeljal v Pariz, kjer je hotel nadaljevati svoje pustolovščine. Toda policija ga je kmalu izsledila in privedla nazaj v Nantes, kjer bo moral pred sodiščem dati odgovor za svoje grehe.

× Tudi kraljice so podvržene krajevni modi. O tem se je pričela neka 18letna siamska plesalka, v katero se je zaljubil kralj v Kambodži Manivongs. Njegovo Veličanstvo je spoznalo plesalko med gledališko predstavo v Batangbangu v Kambodži. Bil je tako očaran, da jo je povabil z materjo v avdienco. Mati je znala uveljaviti vso spretnost gledaliških mamic in avdiencia se je

zaključila s tem, da je kralj zasnil lepo plesalko, ki je postala kraljica. Toda njena sreča ni bila popolna. Bivša plesalka je nosila lase ostrižene po siamski modi tako kakor moški. V Kambodži pa nosijo dame še krajše lase in tako je nastalo vprašanje, ali naj nosi kraljica siamsko ali kamboško frizuro. Po dolgem prerekanju je bil dosežen sporazum. Zadnjega februarja so svečano sežgali truplo bivšega kralja Sisuvata, ki je umrl v avgustu lanskega leta. Za to svečanost so se dale ostriči vse dvorne dame v znak žalovanja do golega. Tudi nova kraljica se je dala ostriči in ko ji zrasto lasje, bo nosila kamboško frizuro. Izgubila je sicer lase, zato je pa ohranila dostojanstvo.

× Mož Viljemove sestre izgnan iz Nemčije. Iz Nemčije prihaja vest, da je oblastvo v Kölnu izdalo ukaz, da Rusa Aleksandra Zubkova, moža sestre bivšega cesarja Viljema, izžene kot nadležnega tujca iz Nemčije in da se ne sme več vrniti v Nemčijo. Seveda, princesi ne bo treba zapustiti Nemčije, dasiravno ni več tja pristojna. Sicer je pa tudi res, da princesa ni zakrivila ničesar hudega. Sovražniki Zubkova in princese torej slavijo zmago. In teh ni bilo malo. Večina nemškega plemstva je bila princesi sovražna in nikakor ni mogla ali hotela razumeti, da se je princesa poročila z možem, po čigar žilah ni tekla plemenitaška kri. Najbolj bodo pa menda tega veselili Hohenzollernci, katerim je bil mladi Rus trn v peti. Berlinski listi poročajo, da Zubkov sploh ni čakal, da ga policija izžene, marveč je sam poprej zapustil Nemčijo. Podal se je baje v Afriko in se že nahaja v Kongu, kjer ima sorodnike. Princesa bo ostala v Bonnu, kjer bo točila solze za izgubljeno srečo.

× Stroge odredbe za cigane v Češkoslovaški.

V Češkoslovaški bo stopil v kratkem v veljavo tako zvani ciganski zakon, po katerem se bodo meseca aprila začele izdajati ciganom legitimacije. Izdajanje legitimacij bo trajalo leto dni, ker se morajo izvršiti še številne preiskave in bodo vsem ciganom tudi odtisnili prste. Pričakuje se, da bodo na ta način preprečeni številni zločini, ki so jih do sedaj izvrševali cigani. Po dosedanjih podatkih bo registriranih na Češkoslovaškem okoli 21.000 ciganov. Na ta način bo tudi konec težkoč, ki so se pojavljale, kadar je bilo treba ugotoviti, kateri cigan je ukradel to ali ono. Na Češkoslovaškem je namreč skoro vsak drugi cigan Ružička. Orožništvo bo razpolagalo z odtiskami prstov, po katerih bo lahko spoznalo pravega krivca. Tudi pri nas v Jugoslaviji bi bilo potrebno malo zajezičiti cigansko nadlego.

× Angležinje strastne kadilke. Neka angleška tovarna tobaka, ki praznuje te dni stoletnico svojega obstoja, je izdala ob tej priliki zanimivo statistiko o kajenju in kadilcih po raznih državah sveta. S številkami dokazuje, da poladijo največ tobaka baš angleške žene. V moških vrstah pa stoji na prvem mestu uničevanje nikotina angleško vojaštvo, potem gozdni delavci in pastirji v prekoceanskimi pokrajinah, dalje duhovniki in za njimi uradniki.

× Psiček kot nabiralec milodarov. Te dni je postal v Londonu mali sedemletni pes Jack žrtev svoje požrtvovalnosti. Za časa svojega kratkega življenja je zbral več sto funtov šterlingov za bolnice. Posedaval je na oglu neke ulice in se delal silno žalostnega. Ako se mimoidoči ljudje niso zmenili zanj, se jim je kratkomalo približal in jih z nožico opozoril na denar. Čim je dobil kak denar, je takoj zdirjal k svojemu gospodarju, nekemu brivcu, in mu ga izročil, da ga je ta oddal bolnicam. Nato se je takoj zopet vrnil na svoje mesto in tamkaj cvilil ter obračal nase pozornost mimoidočih. Bilo je mnogo ljudi, ki so ga dobro poznali in mu vedno dajali denar, kakor kakšnemu beraču. Včasih so se otroci z njim igrali in mu metali denar v vodo. Toda mali psiček ni čakal, temveč skočil takoj v vodo in dvignil tudi najmanjši drobiž. Pri neprestanem prenašanju kovinastega denarja v gobcu si je dobri psiček končno zastrupil kri in ga niti živinozdravniki niso mogli več rešiti.

× Dokument zverinskega dejanja. Nedavno se je vrnil iz Sibirije neki zaostali češki legijonar in prinesel s seboj kot spomin na tujino kožo

Vaše telo

zahteva nego, da ostane zdravo. Za pravo nego telesa se uspešno uporablja že od delovnih časov pravi Fellerjev milodisni Elsafitid. Oslabljenemu telesu prinaša moč in svežost, oživlja živce, jači mišice in tetive ter mlo deluje na vse ostale dele telesa.

Masiranje in drgnjenje z Elsafitidom pospešuje odtok krvi ter vzdržuje tako telo vedno odporno in čvrsto za delo. Umivanje z Elsafitidom jači trudne oči, deluje pomirjevalno na živce ter oblažuje boli. Pri zunanjem in notranjem uporabljanju je najboljša zaščita proti kihavi, influenci, hripu in drugim neizločljivim boleznim in prehladu. Raztopljen je izvrstno sredstvo za izpiranje ust, grla in goltanca. Elsafitid je že 30 let tako priljubljen le zato, ker je uporabljen vsestransko — zunaj in notran — kot najzanesljivejše domače sredstvo in kosmetikum. Jacji je nego francosko žganje.

Zahtevajte v lekarnah in tovrstnih trgovinah, tudi v najmanjših krajih, izrečno pravi Fellerjev Elsafitid v poizkusnih steklenicah po 6 Din, dvojnih po 9 Din ali specialnih po 26 Din. Drugače ga naročite naravnost po pošti, zakaj čim več ga naročite naenkrat, tem cenejši je, ker stane z omotom in poštno vred:

9 poizkusnih ali 6 dvojnih	
ali 2 specialni steklenici	62 Din
18 poizkusnih ali 12 dvojnih	
ali 4 specialne steklenice	102 Din
54 poizkusnih ali 36 dvojnih	
ali 12 specialnih steklenic	250 Din

Naslov napišite razločno takole:

LEKARNAR EUGEN V. FELLER
STUBICA DONJA, Elsatrg 360, Hrvatska

mongolskega kneza, napeto na poseben okvir in popolnoma ohranjeno. S kožo je prinesel legijonar v Evropo tudi listino, ki ugotavlja, da gre za kožo mongolskega kneza Hisnu onstran pokrajine Banalu, ki ga je dal odreti knez Djalama v pričo njegove matere.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

NEVARNOST ŠMARNE GORE.

Lepa res je šmarna gora,
šmartno tam pod njo leži.
Ker pa gora je visoka,
lahko se na vas zvali...
Skrb obide dobro dušo,
ki vasice ji je žal,
pa priveže z žico goro,
tja za bukev blizu skal...
A nesreča ne počiva,
v zanko srna ujame se,
ker ta roka nepazljiva,
slabo privezala je.
Srničica tam milo joče,
kliče na pomoč sestre,
Nihče pomagati noče —
reva mrtva zgrudi se...
V logu lovec se spreha:
Ostro motri širo plan.
Čudna slutnja ga obhaja,
dasi je večer krasan.
Pot slučajno ga privede
tja, kjer srničica leži.
V mraku listja čuj šumenje...
Skriv za grmom postoji.
Kmalu, glej, po temni hosti
nekdo tiho bliža se...
In ko varen je zadosti,
pod grmovje skloni se.
«Stoj! Ne gani se!» Zavpije
lovec glasno v tihi noči —

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu, kako se živali prilisli, da je mirna, o dvigjenju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, kot pri poškodovanju rogov, poškodbikopita in zakovanju, pri prišču med parklji, opeklini, strelu, zlomu kosti, zvrtju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napanju, koliki goved in ovac, pri tujih pred-

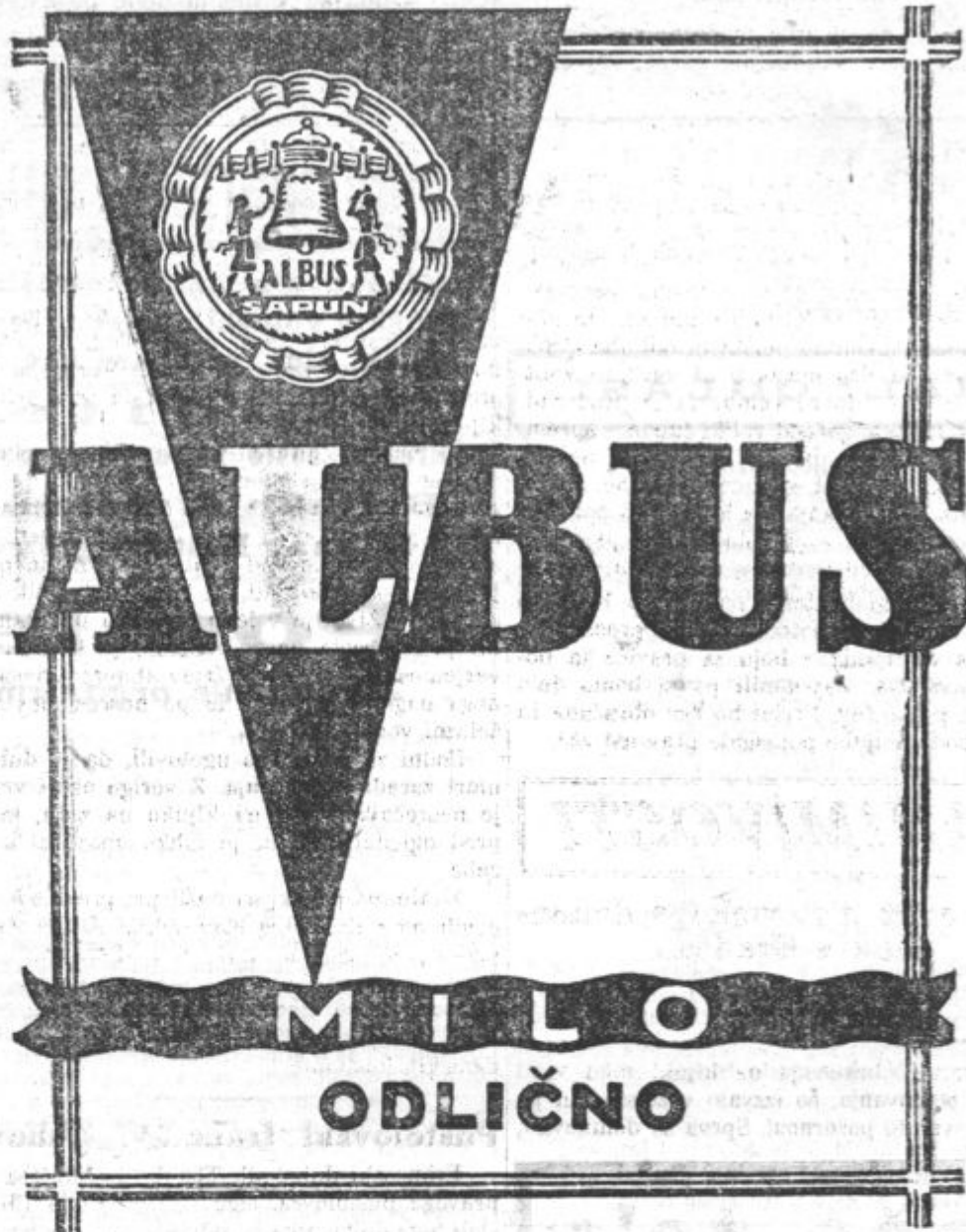
metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo.

Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

**v knjigarni Tiskovne zadruga
v Ljubljani**

Prešernova ulica 54 (nasproti glavne pošte).

Žepna luč pa vsa oblije
nekoga, ki brž odskoči.
«Zanke nisem jaz nastavil,
le slučajno jo dobil.
Vem, da zdaj me boš naznanil,
da jaz srne sem lovil.»
«Srnam, bratec, si nastavljal!
Če zares, če kar tako,
jaz o tem ne bom razpravljaj,
to sodnik povedal bo...»

M. Čarman.

★

Ženi ne sme povedati po pravici.

Gašper: «Gospod doktor, kako se imenuje moja bolezen z domačimi besedami?»

Zdravnik: «Povem vam odkrito: lenoba in porenost!»

Gašper: «Hvala, gospod doktor, a zdaj mi povejte, kako se oboje imenuje latinski, da bom vedel povedati svoji ženi.»

Ni čudno.

A.: «Poslanec Brglez je pol dneva nepretrgoma govoril v Narodni skupščini.»

B.: «Lahko njemu, saj je spočit. Za 5 let ne more doma do besede.»

Preveč točno poročilo.

Ves divji je prišel v uredništvo našega lista Gašper in grdo nahrulil urednika: «Vrag naj vzame vas in vaš list.»

Urednik: «Kaj smo vam pa storili tako hudega?»

Gašper: «Pisali ste, da se je predvčerajšnjim priklatil tat v moje stanovanje, da je pobral iz moje pisalne mize denar, pozabil pa k sreči na mizi ležečo zlato uro.»

Urednik: «Ali ni to res?»

Gašper: «Seveda je res, ali oni prekleti človek je preteklo noč zaradi tega zopet prišel in odnesel še uro.»

Če ni poštenjaka.

Skupina občinskih predstojnikov je prišla k velikemu županu, da ga zaprosi za okrepitev orožniške postaje v vasi R., češ, da je sedanje število orožnikov premajhno.

Veliki župan jim je odgovoril, da ni mogoče ustreči prošnji ter jim je svetoval, naj odrede nočne straže po vašcanih.

Tedaj pa se je dvignil občinski predstojnik občine M. ter menil: «Koga pa naj postavimo za nočno stražo, ko pa nimamo v vsej vasi niti enega poštenjaka?»

V cerkvi.

Župnik (šolarju): «Pojdi iz klopi! Ko boš velik in boš imel brke pod nosom, boš lahko sedel v cerkveni klopi.»

Fant: «Saj vi tudi nimate brk, pa le sedite.»

Zidovska.

Izak: «Za božjo voljo, Abraham, zakaj si kupil tako ogromen klobuk?»

Abraham: «No, če ga moram že enkrat tako drago plačati, si bom gotovo vzel največjega.»

Prelepa slika.

Zena je hotela razveseliti svojega moža s posebnim darilom. Dala se je slikati.

«No, kaj porečeš na to?» je vprašala in odvila pred možem sliko.

«Zares divna slika. Povej mi no, kdo te je?»

Dvakrat dá, kdor hitro dá.

Pri nekem podjetju je nameščenec prosil, naj mu povišajo plačo za 200 dinarjev. Takoj drugega dne mu je ravnatelj nakazal povišek in ko ga je srečal, ga je potrepal po rami: «Upam, da ste zdaj zadovoljni. Saj sem vam dal štiri stotake.»

«Štiri stotake?» se je začudil nameščenec, «dobil sem samo dva.»

Ravnatelj: «Štiri ste dobili. Kaj ne poznate pregovora, ki pravi, da dvakrat dá, kdor hitro da?»

Na razstavi slik.

Gospa: «Ze zopet grda moderna podoba.»
Spremljevalec: «Oprostite, gospa, saj stojite pred zrealom.»

Listnica uredništva

Sv. Jurij ob Ščavnici. Obvestilo o obnem zboru Sokola za predzadnjo številko prepozno prejeli. Toliko v pojasnilo, da ne nastane kak nespo-

Fokovei. Ne smemo izdati.

MALI OGLASI

Ljudje, pozor!

Tam dol pri Sv. Barbari
trgovca Žerak Franc živi.
Pozdrave svoje Vam izroča,
se vsem iskreno priporoča.
Res, prvovrstna trgovina,
postrežba točna in pa fina!
V zalogi so vseh sort krtače,
za čevlje, zobe in mustače.
Za moške vžigalniki in fajfe,
za ženske kava, sladkor, žajfe.
Svileni robci za dekleta,
za Vas, čevljarji, pop in dretal
Za lačne kruh, klobase, sir,
za site pa gotov papir.
Za šolarje so sveže zemlje,
ker starih nihče rad ne jemlje.
Dobiš tu dobre baterije
in razne druge drobnarije.
Dobiš poceni vse, kar rabiš,
četudi d'nar doma pozabiš.
Tu dobra miera je in vaga,
ki vsakemu v nebo pomaga.
Zato, ljudje, če kdo kaj rabi,
vse vljudno Žerak k sebi vabi!

Vsakovrstno blago

ter vse potrebščine za pomlad in poletje kupite
najugodnejše v trgovini

Frane Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer.

Nakup jajc, masla, putra ter vseh poljskih pridelkov
vedno po najvišjih dnevnih cenah.

Žimnice (modroce)

vrhnje in spodnje, otomane, razne divane, žimo, afrik,
cvilih in vse potrebščine prodaja najceneje tapetnik
Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2.

Oženiti želim

pridnega sina, ki mu bom zaradi svoje starosti izročil
posestvo, hišo z gospodarskim poslopjem, oboje v
dobrem stanju, dalje sadonosni vrt, vinograd, travnik
in dve njivi, skupaj 3 orale. Posestvo se nahaja v
lepem kraju, četrt ure od železniške postaje in je
vredno 50.000 Din. Želim pridno gospodinjico, ki bi
imela najmanj 5000 Din dote. Starost od 26 do 40 let,
tudi vdova brez otrok ni izključena. Samo resne pi-
smene ponudbe naj se pošljejo do Velike noči pod šifro
«Mladič J.» na upravo «Domovine». 65

Prodajam posestvo

obstoječe iz enonadstropne hiše in gospodarskega po-
sloplja. V hiši se nahaja že dolgo let gostilna. K po-
sestvu spada tudi 18 jehov njiv in lepega bukovega
gozda. V kratkem se bo gradila v bližini železniške
postaje ob novi progi Kočevje—Vrbovsko. Postaja bo
od hiše oddaljena samo par sto metrov. Cena po do-
govoru. Proda se radi starosti lastnika. — Naslov
pove uprava «Domovine». 63

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg št. 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in
solčnikov ter sprehajalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno

Odda se v najem malo posestvo

prav dobro, z lepim kostanjevim gozdom. Tudi se po-
ceni proda. V bližini se gradi nova tujakna cesta
Lesično—Prevorje—Slivnica. — Polzve se pri Mar-
tinu Božaku, čevljarju pri Sv. Lenartu, Laško. 62

Domovinarjem nudiva

izredno poceni izbiri otroških in
dekljskih volnenih obleko, ženskih
oblek, bluz, predpasnikov itd.

Pridite,
postreženi boste najceneje in najbolje.

Belihar & Velepich,
Ljubljana, Mestni trg št. 13.

Pomlajevanje.

Zdravljenje organizma pri ljudeh, ženah in otrokih.

Znameniti angleški dr. Haig trdi, da skoraj vsi kul-
turni ljudje s svojo obilno hrano uživajo tudi razne
strupe (posebno mokračno kislino), katero organizem v
svoji naravni slabosti ne more odvajati. Ti strupi po-
vzročajo vse mogoče bolezni, motenje prebave in tudi
zgodnje staranje ter rano smrt. Ako pa so življenske
žleze človeka zdrave ter pravilno in redno delujejo tudi
med slabostjo in v starosti, potem tudi sekretorne
žleze ne prenehajo delovati, radi česar se organizem
hitro okrepi in zboljša, kar pripomore, da se staranje
in smrt za mnogo let prihrani. Na srečo so znani uč-
njaki Broun, Sekar, Karno in drugi dokazali, da po-
stane bolan ali zanemaren ali oslabil organizem pod
vplivom fiziološkega ekstrakta, kakor je «Kalefluid»
D. Kaleničenka, pripravljen iz življenskih žlez močnih
in mladih živali, zopet zdrav, močan in sposoben za
delo. Sploh postanejo zopet vse njegove fizične spo-
sobnosti normalne, skratka: **organizem se pomladi.**
Fiziološko dejstvo ekstrakta življenske žleze («Kale-
fluid») na človeški organizem učinkuje, kakor trdi
profesor dr. Gnaz: «V povečanju energije pri mišicah,
človek se manj utruja, pulz pri srčnih mišicah se jači,
kar se zopet dokazuje z živahnostjo in točnejšim pul-
zom. Povrne se spomin in sposobnost prenesti brez
napora močno svetlobo, spomin je boljši in sposobnost
za nočna dela. Povrača se: normalno spanje, dober
tek in prebava hrane. V splošnem ta ekstrakt, ki dá
bolnim zopet moč, doprinese to, da bolezen zopet iz-
gine sama od sebe. Ta ekstrakt dá tudi sredstvo iz
življenskih žlez, katero krepi in ne razburja. To je
tudi svoje vrste uzda, oziroma pot, katera je namenje-
na, da odvrta žalostne človeške korake od smrti.»

Torej, zakaj se «Kalefluid» približuje medicin-
skim korom vsega sveta na milijone bolnikov kot
močno ojačujoče in povračujoče sredstvo za časa in
po poteku bolezni, a posebno v slučajih: toničnega
delovanja sekretornih žlez, fizično in živčnih oslabe-
lostih, oslabelosti radi starosti, majokrvnosti, kajti
«Kalefluid» ojači cel organizem, povrne izgubljeno
zdravje in moč. «Kalefluid» čisti kri od strupov ne-
prebavljenih snovi, prepreči fizično in duševno one-
moglost, jači obtok krvi in izmenjavo materije, raz-

Razprodaja!

Zaradi preselitve

svoje trgovine prostovoljno

Razprodaja!

razprodajam

raznovrstno blago za moške, ženske in otroške

obleke in drugo manufakturno blago

po tovarniških cenah

v Skofji Loki zraven kapucinske cerkve.

Za obilen obisk, dokler traja zaloga,

se priporoča občinstvu **Martin Remih.**

kraja in ugonablja mokračno kislino, bacile in druge
strupe, ki jih razvijajo krali bolezni. «Kalefluid» po-
veča tek, zdravo spanje in utrdi normalno delovanje
srca, krvnih celic, jeter in ledvic, organa za prebavo
in dihanje. «Kalefluid» hrani in jača živčni sistem, po-
večava delovno sposobnost in periodo aktivnega živ-
ljenja.

V splošnem je «Kalefluid» potreben vsem orga-
nizmom, kateri so lahko sprejemljivi za razne bolezni,
ali pa zahteva stalno jačanje in pomlajevanje moči,
katere se porabijo pri nevrasteniji, nevralgiji, boleznih
srca, krvnih celic, artritiskih in revmatičnih boleznih.

Po uporabi zdravljenja s «Kalefluidom» prenehajo
same od sebe: slabokrvnost, nervoznost, nesposobnost
za delo, bolezn, živčno razburjenje ali potrtost, katero
so se pojavile zaradi življenskih bojev telesa in dušev-
nosti, težkih prevar, razburjenosti ali žalosti. Prejšnji
bolnik postane zopet zdrav, sposoben za delo in uživa
vse sladkosti in radosti mladih dni.

Brezplačno pošljemo literaturo «Pomlajevanje
in zdravljenje organizma». Gg. lekarnarjem pošljemo
«Kalefluid» brezplačno in franco na poizkušnjo.

Pripomba. Tajno pridobivanje življenskih žlez
vseh visoko medicinskih preparatov je znano samo
D. Kaleničenku. Zato se čuvajte vseh imitacij, katero
vam ne nudijo uspeha ter nasprotno lahko škodujejo
Vašemu organizmu.

Zaradi tega zahtevajte povsod le naravni «Kale-
fluid» D. Kaleničenka, kateri je bil odlikovan na in-
ternacionalnih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju
in Rimu s petimi «Grand Prix» in petimi velikimi zla-
tim kolajnami.

«Kalefluid» se dobi v lekarnah in drogerijah po
vsem svetu, pošilja se po povzetju. Ekspedicija brez-
plačna. Naslov za Francijo: Société «Kalefluid» Kale-
ničenko, Neuilly S/Seine, pres Paris 7 Rue de
L'Ouest. Za Anglijo: London S.V. 7 65 Harrington
Harden, General Agency of «Kalefluid». Za Ameriko:
Bobinoff 7934 Belle av. Detroit Mich. U.S.A. Za Nem-
čijo: W. Andrejew, Niebuhrst. 75, Berlin, Charlotten-
burg. Za Egipt: N. de Koutznetzoff, 23 rue Nebi Daniel,
Aleksandrie.

Kmetje!

Zivnorejci!

Posestniki!

Obvarujte se nesreče!

Leto za letom uničujejo bolezni na tisoče goveje živine, konj in prašičev. Ves Vaš trud in
napor dolgih mesecev in let propada. Stotisoči in milijoni denarja gredo v nič.
Vseh teh nesreč se lahko obvarujete, ako zdravite svojo živino z

ALMAFLOROM

najboljšim, najhitrejšim in najzanesljivejšem sodobnim in v stotisočih primerih preizkušnim zdravilom.

- ALMAFLOROM proti konjski koliki.
- ALMAFLOROM proti napenjanju pri goveji živini.
- LA FLEUR proti vnetju prebavil pri govedu in proti zadrževanju mleka pri molznih kravah.
- HALF proti svinjski vročici in varovalno sredstvo proti rdečici.
- URINIT proti krvavemu močenju (scanju) pri govedu in pri konjih.

Noben pameten živnorejec in posestnik živine ne sme biti brez tega zdravila. Kakor ne bo preudaren
gospodar čakal, da mu hiša najprej pogori, da se komaj potem zavaruje, tako tudi ne bo čakal, da mu
živina oboli, temveč ji bo dal tudi že poprej naša zdravila, zato da mu sploh ne oboli.

„ALMAFLOROM“ dobite v vsaki trgovini.

51

Cena škatli z navodilom za uporabo 40 Din. Pristno samo s plombo.

Naša zdravila uporabljajo danes že vsi živnorejci v Evropi. Na tisoče je priporočil in zahval.

Edina zaloga za Jugoslavijo: „GOVEDOMEDIKA“ MARIBOR, Kopališka ul. 11
Jugoslovanska razpošiljalnica zdravil za goveda, konje in prašiče iz lekarne „PRI SV. ANTONU“.